

BARCELONA *verda*

JUNY 2004

94

BARCELONA *verda*

Publicació bimestral
Núm. 94 juny del 2004

Presidenta
Imma Mayol i Beltran

Vicepresidenta
Marina Subirats i Martori

Edita
PARCS I JARDINS DE BARCELONA
INSTITUT MUNICIPAL
Tarragona, 173
08014 Barcelona
tel.: 93 413 24 00
fax: 93 413 24 24
e-mail: parcsijardins@mail.bcn.es
www.bcn.es/parcsijardins

Director
Jordi Campillo

Coordinació
Rosa Garriga

Cap de redacció
Maria Rosa Salvadó

Consell de redacció
Antonia Barba
Teresa Franquesa
Dani García
Izaskun Martí
Coloma Rull

Consell assessor
Direcció Tècnica de Parcs i Jardins de Barcelona, Institut Municipal:

Joan Andreu Verdaguer
Escola Tècnica Superior d'Arquitectura: Miquel Vidal
Foment de les Arts Decoratives (FAD): Xavier Rovira

Institut Municipal d'Educació de Barcelona: Antònia Hernández

Diputació de Barcelona: Manuel Canes
Escola d'Agricultura de Barcelona (UPC): Xavier Fàbregas

Direcció d'Educació Ambiental i Participació de Barcelona:

Margarita Parés
El Tinter, S.A.L.: Àngel Panyella

Gestió, producció editorial i impressió
El Tinter, S.A.L.
(empresa certificada ISO 14001 i EMAS)
tel.: 93 357 00 50

Col·laboradors d'aquest número
Carles Aranda, Raül Escosa,
Sergi García, Núria Membrives,
Albert Punsola

Disseny i maquetació
Manuel Reyes

Assessor lingüístic
Marià Pou Nadal

Fotografia
Dani García, Alonso José Fernández,
Manel Raya

Foto portada
Dani García

Publicitat i patrocinis
José Luis Almudí

Secretaria i subscripcions
Núria Ugena

Tiratge
10.000 exemplars

Barcelona Verda no comparteix necessàriament les opinions expressades pels autors dels articles publicats en aquesta revista.

 Paper reciclat
Cyclus òfset
Torras de 115 i 170 g

Copyright: Reproducció autoritzada amb indicació de la font. Se'n sol·licita còpia.

EDITORIAL3
Mantenir les platges és cosa de tots

NOTÍCIES.....

AGENDA 21 DE BARCELONA.....12
L'Acció 21 als districtes (i II)

EL PERSONATGE14
Peter Wyse Jackson, secretari general de Botanic Gardens Conservation International

B VERDA16

PARCS DE CIUTAT20
Flors sobre un llit d'escombraries

REPORTATGE22
Jardins botànics, jardins de futur

L'OPINIÓ 25
El II Congrés Mundial de Jardins Botànics i la projecció internacional del Jardí Botànic de Barcelona, per Núria Membrives, directora del Jardí Botànic de Barcelona

PAISATGISME26
Un jardí renaixentista a Espanya: el jardí del Palau de Los Castejones, a Àgreda

EDUQUEM PER A LA SOSTENIBILITAT.....28
Conèixer la fauna urbana de Barcelona

APUNTS DE JARDINERIA.....30
Mètodes casolans per al control d'algunes plagues

FULLS TÈCNICS32
El control dels mosquits en àrees urbanes

MOLT CAMP PER CÓRRER.....34

DIRECTORI VERD38

La portada

EL MILLOR ROSER

El roser que guarneix la portada d'aquest número de *Barcelona Verda* és el que ha estat mereixedor del Premi Especial Barcelona en l'edició d'aquest any del Concurs Internacional de Roses Noves, que des de fa quatre anys se celebra a la ciutat. Es tracta d'un roser paisatgista dels obtentors francesos Roseraies Sauvageot, que s'incorpora a la col·lecció de rosers creats especialment per ser presentats al certamen de Barcelona i que omplen de bellesa, color i fragància el Roserar de Cervantes.

Editorial

Mantenir les platges és cosa de tots

Un dels privilegis de Barcelona és disposar de més de quatre quilòmetres de platges absolutament integrades a la trama urbana. El litoral és un espai on s'arriba fàcilment amb transport públic des de qualsevol punt de la ciutat. Un gran parc de sorra del qual es pot gaudir tot l'any, encara que és a l'estiu quan, lògicament, l'afluència d'usuaris creix de manera vertiginosa.

Per garantir la qualitat d'aquest espai públic, Parcs i Jardins està elaborant un Programa Integral de Gestió del Litoral de Barcelona que té com a finalitat afavorir-ne l'ús per part dels ciutadans i ciutadanes al llarg de l'any i que ha de servir com a model dels valors mediambientals, educatius i socials dels espais de convivència. Per aconseguir aquests objectius, l'ajuntament crearà les infraestructures i serveis que calguin. Però amb això no n'hi ha prou.

Últimament, les platges de Barcelona s'han convertit en un dels espais públics preferents per celebrar-hi la revetlla de Sant Joan, amb un "endemà" que és força difícil de resoldre pel gran volum de deixalles que queden abandonades sobre la sorra. No és aquest l'únic dia que s'ha de remarcar pel que fa a aquest problema.

De fet, són els 365 de l'any, especialment els de la temporada de banyos, que ara comença.

Un dels principals objectius del Programa Integral de Gestió del Litoral de Barcelona és, seguint els criteris que marca l'Agenda 21 de la ciutat, reduir la generació de residus i fomentar la cultura de la reutilització i el reciclatge. Perquè això sigui possible, aquest estiu s'implantarà la selecció de residus a les platges en dues fraccions: envasos (llaunes, ampolles de plàstic i vidre, tubs de bronzejador i briks) i bosses amb la resta de deixalles, que es podran dipositar al llarg de tota la platja en dues papereres diferenciades.

També desenvoluparem diverses accions, entre les quals destaca la col·locació a les platges d'uns expositors en què els ciutadans i ciutadanes podran obtenir informació dels efectes negatius de les deixalles en aquest medi natural. D'altra banda, els promotors mediambientals informaran els banyistes de tots els aspectes que puguin ser útils per convertir la platja en un espai de lleure i convivència respectuós amb el medi ambient. Els recursos, doncs, estaran a l'abast de tothom. Fer-los servir serà responsabilitat de cadascun de nosaltres. ■

Jordi Campillo
director gerent de Parcs i Jardins

El IV Concurs Internacional de Roses Noves de Barcelona aplega 69 varietats en competició

La setmana del 10 al 16 de maig, Barcelona es va tornar a omplir de roses amb motiu de la quarta edició del Concurs Internacional de Roses Noves i d'una nova edició de la Setmana de les Roses. Aquest any, 17 obtentors de 9 països han presentat a concurs 69 noves varietats.

A dalt, Premi Especial Gent Gran. A la dreta, el jurat durant les puntuacions

Hi han participat 17 obtentors de 9 països

A Barcelona, el mes de maig ja fa quatre anys que està fortament vinculat al món de les roses. El concurs de noves varietats, iniciat el 2001, ha permès recuperar la tradició d'estima, valoració i conreu de les roses a la ciutat, que va tenir el moment de màxima esplendor durant les primeres dècades del segle passat.

El Roserar de Cervantes és l'espai que cada any acull el concurs i on queden plantats els rosers guanyadors de les diferents edicions, fet que l'ha convertit en un dels jardins temàtics més notables de Barcelona, ja que conté una col·lecció de roses de nova creació que difícilment es pot trobar en altres indrets i que, d'altra banda, s'incrementa cada any.

COMISSIONS I JURATS

La valoració de les varietats que es presenten a concurs s'inicia un any abans del concurs, quan els rosers arriben a Barcelona i es planten al Roserar de Cervantes. Des d'aquest moment, una comissió formada per tècnics i experts fa un seguiment de l'evolució de la planta, i en puntua el vigor, el desenvolupament, el fullatge, la fragància, la resistència a les malalties i a les altes temperatures de l'estiu, la persistència de la flor,

l'aspecte postfloració, la reffloració i l'interès i novetat de la flor.

A aquesta puntuació, s'hi suma la del jurat internacional que valora els rosers durant els dies del concurs, i que considera l'interès de la flor, la novetat, la fragància i l'estètica del roser. El Premi Especial de la Gent Gran l'atorga un jurat format per barcelonins i barcelonines de més de 65 anys, que trien la rosa que més els ha agradat.

LA SETMANA DE LES ROSES

Les activitats que s'organitzen durant aquests dies estan adreçades a tots els públics de la ciutat. S'han fet visites comentades al Roserar de Cervantes, conferències, tallers d'art floral amb l'Escola d'Art Floral de Catalunya, tallers de cuina amb flors amb el Gremi de Restauració de Barcelona i, evidentment, activitats que han tingut com a objectiu la característica més preuada de les roses: la fragància.

Aquesta nova edició del Concurs Internacional de Roses Noves de Barcelona ha comptat amb el patrocini del Gran Hotel Havana i la col·laboració de "la Caixa", Barceló Viatges, Veri, el Gremi de Restauració de Barcelona, l'Escola d'Art Floral de Catalunya, Eurofragrance, el Gremi de Floristes de Barcelona, Navarro Floristes, el diari *Avui* i COM Ràdio. ■

Aquest any s'han ampliat els continguts i la capacitat dels espais on s'ha fet la Setmana de les Roses

Imma Mayol durant l'entrega de premis

Obtentor	País	Varietat				
		FL	HT	PAI	MIN -ENT	ANF
Poulsen Roser APS	Dinamarca	2	1		1	
W. Kordes Söhne	Alemanya	2	3			1
Dickson Nurseries	Irlanda del Nord	1		1		
Delbard Pépinières	França	3		1		
Claude Gilet	França	2				
Meilland International	França	4	4			
Roseraie Laperrière	França	2	1			
Roseraies Sauvageot	França	3	2			
E. H. Orard	França	1	1			
Michel Adam	França	2	1		1	
Roseraie Reuter Frères	França	3	2			
L. Lens N. V.	Bèlgica	3		1		
Jacksons & Perkins	EUA	2	2		1	
Warners Roses	Regne Unit			1		1
Rose Barni	Itàlia	1	2			1
Viveros Fco. Ferrer	Espanya	1	3			
Roses Noves Ferrer	Espanya	1	4			
Totals		33	26	4	3	3

FL: floribunds-polianthes, HT: híbrids de te, PAI: paisatgístics, MIN-ENT: miniatura i entapissants, ENF: enfiladissos.

Premi	Obtentor	Roser
Especial Barcelona al roser més destacat	Roseraies Sauvageot	SB99.15
Associació Espanyola de la Rosa a la millor flor	L. Lens	Y 411
Associació Amics dels Jardins al roser amb millor fragància	W. Kordes Söhne	Koraburg
Especial Gent Gran	Jackson & Perkins	JACoddes
Premi al millor roser per categories		
ENF	Rose Barni	BAR5205
HT-G	Roseraies Sauvageot	SB99.15
FL-POL	Claude Gilet	GA109
MIN-ENT	Jacksons & Perkins	JACjingl
PAI	Delbard Pépinières	PP 93.12300.300

EL JARDÍ DELS PERFUMS

Des del març passat, Barcelona disposa d'un nou jardí al Roserar de Cervantes: el Jardí dels Perfums, fet exclusivament amb roses d'olor. De moment s'hi han plantat 250 rosers, amb varietats que destaquen per la seva fragància. Les diverses espècies i varietats que aquí es presenten tenen matisos que evocuen l'olor de la molsa, l'encens, l'al·mesc o els cítrics. A més, les fragàncies són canviants segons l'hora del dia o l'època de l'any o, fins i tot, segons la humitat ambiental.

Vint-i-cinc anys conquerint espais verds a Barcelona

El 29 d'abril, la tercera tinenta d'alcalde i presidenta de Parcs i Jardins, Imma Mayol, va presidir la xerrada col·loqui "La transformació de Barcelona: la conquesta del verd urbà", que es va fer al Saló de Cròniques de l'ajuntament per celebrar els 25 anys d'ajuntaments democràtics. En l'acte, hi va intervenir el subdirector de l'Escola Superior d'Arquitectura de Barcelona, Jordi Bellmunt. Durant aquests 25 anys, Barcelona ha incrementat la superfície verda pública en un 125%, i l'arbrat viari, en un 118%. El 1979, el verd urbà de la ciutat ocupava una extensió de 458,71

hectàrees i incloïa 71.282 arbres. Actualment, Barcelona disposa de gairebé 1.035 hectàrees de zones verdes públiques i de 155.000 arbres que enjardinen els carrers. ■

Horts urbans i inserció laboral

El 4 de maig passat, membres de l'associació francesa de desenvolupament local EDEN (Europa Dinàmica per a les Noves Ocupacions) es van desplaçar a Barcelona per conèixer els horts urbans de Can Soler, Can Mestres i Can Cadena. La visita va començar a les 10 del matí al Centre de Formació del Laberint, on el responsable dels Horts Urbans de Barcelona, Pep Ordóñez, va explicar el projecte que s'està desenvolupant a la ciutat. EDEN és una associació de la població de Zudausques (Pas-de-Calais) dedicada a la inserció laboral i que, entre altres projectes, està treballant en el que ha anomenat "Els jardins i els horts de la solidaritat". ■

JULIVERT MEU

Clàssica als parcs per Joma

Un arbre per recordar el Fòrum 2004

El 9 de maig, el Fòrum 2004 va obrir les portes per oferir als visitants una extraordinària quantitat i varietat d'activitats en què es podrà participar fins al 26 de setembre. *L'Arbre de la Memòria* serà un espectacle que ens recordarà, des de l'univers vegetal, la importància de respectar el planeta on vivim. Així, diàriament, al llarg dels 141 dies que durarà el Fòrum 2004, a l'Auditori del Mar, Comediants farà un gran espectacle de carrer que vol ser un manifest viu i participatiu en defensa del medi ambient, els recursos naturals, la sostenibilitat i el bon ús de la natura. L'espectacle gira al voltant de la

simbologia universal de l'arbre com a font de vida, màgia i fertilitat. L'estructura de l'arbre té tres pisos, fa 11 metres d'alçada i pesa 5 tones.

L'arbre, de grans dimensions i fabricat amb ferro, fusta i plàstic, entre altres materials, combina al seu entorn música, formes, artefactes, colors i efectes. L'espectacle s'ambienta en un moment posterior al 2050, quan tots els arbres de la Terra han desaparegut després del *Gran Canvi*. Uns investigadors proposen la creació de la rèplica artificial d'un arbre. És *L'Arbre de la Memòria*, el primer arbre de la nova generació. ■

Barcelona, seu del Dia Mundial del Medi Ambient

El 5 de juny, a l'auditori de l'edifici Fòrum, la infanta Cristina va presidir els actes del Dia Mundial del Medi Ambient, organitzat pel Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient (PNUMA), que aquest any ha estat dedicat als mars i oceans i que ha tingut com a seu principal Barcelona, en el marc del Fòrum 2004. Van ser presents a l'acte el president de la Generalitat, Pasqual Maragall; la ministra de Medi Ambient, Cristina Narbona; el conseller de Medi Ambient, Salvador Milà; l'alcalde de Barcelona, Joan Clos, i la tercera tinenta d'alcalde i presidenta de Parcs i Jardins, Imma Mayol, entre altres personalitats.

Durant l'acte es van entregar els Premis Medi Ambient 2004 de la Generalitat, atorgats al doctor Ramon Margalef, per la seva trajectòria, i a l'Associació Intersectorial de Recuperadors i Empreses Socials de Catalunya (AIRES), tant per la seva tasca en el sector ambiental de la recuperació de resi-

La infanta Cristina lliurant els Premis Medi Ambient 2004

dues com per la feina que estan fent les empreses d'aquesta associació en l'àmbit de la inserció sociolaboral de persones amb disminució o procedents de l'exclusió. Un cop acabat l'acte, a la platja que hi ha al costat del Campament de la Pau del Fòrum 2004 es van alliberar dues tortugues babaues (*Caretta caretta*) capturades accidentalment amb arts de pesca i recuperades a les instal·lacions de la Fundació CRAM. ■

La Ciutadella s'omple de civisme i de flors

Si, el març passat, els escolars van ser els protagonistes de la Festa de la Primavera, el 25 d'abril ho van ser tots els barcelonins i barcelonines que es van aplegar a la festa que es va celebrar al Parc de la Ciutadella. Hi van assistir l'alcalde de Barcelona, Joan Clos, i la tercera tinenta d'alcalde i presidenta de Parcs i Jardins, Imma Mayol.

Aquest any, l'esdeveniment estava dedicat al civisme, i tothom va poder escriure en llargues cintes que es van penjar a l'"arbre dels desitjos cívics" que és el que cal fer per aconseguir una Barcelona que excel·leixi pel civisme de les persones que hi viuen. Durant la festa hi va haver espectacles de màgia, música i cercaviles, es van fer tallers de jardineria i es van regalar 3.500 plantes i bosses de compost. D'altra banda, amb la revista *Barcelona Informació* es van repartir 640.000 sobres amb llavors de *Cosmos bipinnatus*, *Lavatera olbia* i rosa mística (*Zinnia elegans*). ■

Adéu a Ramon Margalef

El 23 de maig passat va morir Ramon Margalef, pioner en l'àmbit de la investigació i la docència en ecologia. Medalla d'Or i Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya, ha estat un dels científics amb més projecció internacional en l'àmbit d'estudi de la limnologia (estudi dels llacs i les aigües continentals), l'oceanografia i l'ecologia teòrica.

Nascut a Barcelona el 1919, Ramon Margalef va estudiar a l'Escola Oficial de Comerç i molt aviat va mostrar un gran interès per l'estudi de la natura. El 1949 es va llicenciar amb premi extraordinari, quan ja tenia diversos treballs inèdits i més de quaranta publicacions sobre plàncton i altres organismes, i era director del laboratori de l'Institut d'Investigacions Pesqueres (CSIC) de Blanes. Doctorat en Ciències Naturals (Madrid, 1951), el 1967 guanya a la Universitat de Barcelona la primera càtedra d'Ecologia del país.

Amb més de quatre-cents articles sobre planctologia, limnologia i ecologia general, és un dels autors més citats en la bibliografia científica en aquest àmbit de la recerca, amb articles que han estat aportacions cabdals a la teoria dels ecosistemes i llibres de referència com ara "Perspectives in ecological theory" (1968), "Ecología" (1974) o, més recentment, "Our Biosphere" (1997).

Doctor *honoris causa* per les universitats de Laval (Canadà), Aix-Marsella (França), Luján (Argentina) i Alacant (Espanya), entre els molts reconeixements que va rebre destaquen la Medalla d'Or del Consell Superior d'Investigacions Científiques (2002), la Medalla Príncep Albert de l'Institut Oceanogràfic (Mònaco, 1972) i el Premi Huntsmann d'Oceanografia (considerat el Nobel del mar), de l'Institut Bedford de Halifax (Canadà, 1980). ■

Comença la temporada de banys

El 7 de juny, l'alcalde de Barcelona, Joan Clos, i la tercera tinenta d'alcalde i presidenta de Parcs i Jardins, Imma Mayol, van fer la presentació dels equipaments i serveis que aquest any s'oferiran als banyistes. A l'espigó de la platja del Bogatell van hissar una de les cinc banderes que s'han atorgat a les platges de la ciutat.

Els 4,2 quilòmetres de platges de Barcelona constitueixen un gran parc de sorra, amb serveis i equipaments per a tots els usuaris. Les principals novetats d'aquest any se centren en l'increment dels serveis dirigits a les persones amb mobilitat reduïda i en la millora de la qualitat del servei. Així, a la platja de la Nova Mar Bella, s'hi ha instal·lat una àrea per a persones amb mobilitat reduïda equipada amb un vestidor adaptat, una cadira amfíbia amb elevador i una passera que permet l'accés a l'aigua. De l'atenció als usuaris d'aquesta àrea, se n'ocuparan voluntaris de l'Institut Municipal de Persones amb Disminució. Una altra novetat per destacar és la zona de repòs, amb 21 cadires, que s'ha habilitat a l'espigó de Ginebra, a la platja de la Barceloneta.

Aquest any també s'oferirà el servei de polseres d'identificació; en aquestes polseres, cedides per la Diputació de Barcelona, hi consta un nom i un telèfon per poder localitzar els familiars de menors o persones grans amb problemes d'orientació que s'hagin extraviat. Es podran demanar en els punts d'informació de la Creu Roja. D'altra banda, la Diputació de Barcelona i Parcs i Jardins han adquirit 50.000 cendres de platja per facilitar la col·laboració dels ciutadans i ciutadanes per conservar les platges netes.

MANTENIMENT

Perquè les platges de Barcelona estiguin en perfecte estat durant la temporada, prop de dues-centes persones

s'ocupen diàriament dels serveis d'atenció i informació, vigilància, seguretat i neteja. De la neteja de la sorra, se n'encarrega un equip mecànic que garbella la superfície fins a una profunditat de 30 cm. Pel que fa a la neteja de les aigües litorals, un vaixell "pelicà" i dues embarcacions "Mar-net 300" recullen els sòlids que hi ha surant a la superfície del mar.

BANDERES BLAVES

Aquest any, la Fundació Europea d'Educació Ambiental (ADEAC-FEEE) ha atorgat la bandera blava a cinc de les sis platges de Barcelona: la Barceloneta, la Nova Icària, el Bogatell, la Mar Bella i la Nova Mar Bella. L'única plat-

ja que no tindrà aquest distintiu és la de Sant Sebastià, perquè s'hi estan fent obres al costat mateix. L'obtenció de la bandera blava suposa que la platja pot garantir, entre altres serveis a l'usuari, accessos fàcils; aigua neta, neteja de la sorra i recollida de les deixalles; vigilància, socorrisme i primers auxilis, i fonts d'aigua potable i lavabos públics. ■

Telèfons d'informació: informe diari de les platges: 93 481 00 53 (a partir de les 10.00 h). Informació general: 010

Joan Clos i Imma Mayol, hissant la bandera blava a l'espigó de la platja del Bogatell

S'ha millorat la qualitat dels serveis i s'han incrementat els adreçats a les persones amb mobilitat reduïda

El jazz torna a l'Hivernacle del Parc de la Ciutadella

El 5 de maig es va fer el primer dels 29 concerts que se celebraran fins al 25 d'octubre dins de la programació del cicle de concerts Jazz a l'Hivernacle, que aquest any arriba a la novena edició. Des que, el 1995, va començar aquest cicle musical hi han participat gairebé dos-cents grups de jazz, amb un èxit creixent de públic, per la qual cosa la durada inicial de dos mesos (juny i juliol) s'ha anat allargant fins a arribar als sis mesos actuals. Aquest any hi prendran part un total de 25 formacions jazzístiques. ■

Mor l'Arbre de Guernica

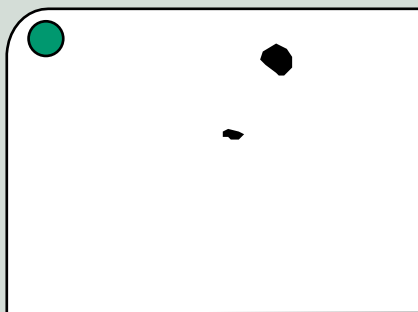
Després d'haver estat 146 anys davant de la Casa de Juntas de Biscaia, presidint, entre altres actes solemnes, el jurament dels *lehendakaris*, l'estrès causat per les altes temperatures de l'estiu passat ha posat fi a la llarga vida d'un dels roures més famosos del món i símbol de les llibertats del poble basc: l'Arbre de Guernica. De fet, ja feia molts anys que l'arbre estava greument afectat pel fong *Armillaria mellea*, i les fulles patien les conseqüències de l'atac d'un altre paràsit que va reduir la capacitat del sistema circulatori del roure a un 11% de l'original. La falta de brots en arribar aquesta primavera va ser l'indici més clar que l'arbre no viuria gaire temps. Un cop s'hagi tret el roure mort, el gener vinent, se'n plantarà un rebrot que ja té quinze anys, triat entre els molts que es conreen en vivers especialment dedicats a perpetuar l'arbre originari. Així, s'acaba un cicle i en comença un altre en la història d'aquest roure, que ara arriba a la quarta generació. El primer roure va viure més de 400 anys, i el segon, conegut com *El Vell*, el tronc del qual es conserva en un temple, es va mantenir viu des del 1742 fins al 1892. ■

L'ECOSEMÀFOR ● ● ●

CAL RESPECTAR EL VERD

Si llegiu la secció *B Verda* de la revista que teniu a les mans us adonareu que algunes de les actuacions fetes per Parcs i Jardins han estat conseqüència dels actes vandàlics i també del mal ús que molts ciutadans i ciutadanes fan dels espais verds de Barcelona. La veritat és que n'hi ha més de les que hem fet constar. Una xifra que pot donar una idea de la dimensió del problema: l'any passat es van haver d'invertir 1.520.837 d'euros per recuperar la vegetació feta malbé.

WWF/ADENA, GUARDONADA

L'Associació d'Empresaris del Suro de Catalunya (Aecork) ha atorgat la Gla d'Or d'aquest any a WWF/Adena per la seva tasca en defensa de les suredes i dels productes procedents del suro enfront d'altres materials substitutius sintètics ambientalment menys sostenibles. Ja fa molts anys que WWF/Adena desenvolupa una important tasca pel que fa a la protecció dels boscos d'alzines sureres (*Quercus suber*). Actualment, el projecte de conservació té com a objectiu les suredes de tot el Mediterrani.

PER UNA NOVA CULTURA DE L'AIGUA

No hi ha res com anar per feina. Això és el que ha fet la nova ministra de Medi Ambient del govern de l'estat, Cristina Narbona, pel que fa a la negociació d'una alternativa al Pla Hidrològic Nacional que permeti conservar el finançament de la UE, però invertint-lo en projectes que resolguin l'abastament d'aigua d'una manera més sostenible... i més barata! Ara cal esperar que la Comissió Europea sigui receptiva a aquests nous plantejaments.

Primer balanç del Pla per a la Promoció del Civisme

L'abril passat es va presentar el primer balanç del Pla per a la Promoció del Civisme, impulsat per l'Ajuntament de Barcelona amb l'objectiu de potenciar la ciutadania responsable, donar valor al compliment de la norma per reforçar les actituds de les persones que tenen cura del seu entorn i fomentar la complicitat i la coresponsabilitat dels barcelonins i barcelonines en la bona marxa de la ciutat.

Voler saber l'opinió dels ciutadans i ciutadanes en relació amb el civisme ha donat com a resultat un primer balanç força indicatiu de quins són els parers i les tendències. L'enquesta la va fer, a finals de març, l'Òmnibus Municipal mitjançant una entrevista telefònica a mil persones de més de 16 anys.

Gairebé un 80% dels enquestats creuen que els barcelonins i barcelonines es mereixen ser aprovats pel seu comportament, tot i que amb una nota no gaire alta: un 5,8, i un 80% llarg pensen que l'ajuntament actua amb eficàcia pel que fa al manteniment i la promoció del civisme, amb una nota mitjana també d'un 5,8. El 73,3% de les persones consultades opinen que l'estat general de la ciutat és de netedat; gairebé un 60% valoren positivament l'actitud dels seus conciutadans i conciutadanes, i un 84% llarg remarquen l'eficàcia de l'ajuntament a l'hora de mantenir neta la ciutat.

Pel que fa als aspectes que caldria millorar, els més rellevants són l'augment dels recursos per a la neteja urbana (18,4%), el problema de les femtes dels gossos (18,8%) i treballar per augmentar el civisme i la conscienciació (15,7%). Un 41% dels enquestats es mostren partidaris d'augmentar les sancions per les conductes incíviques; un 32,2% estan a favor de fer campanyes de conscienciació, i un 23,3%, d'incrementar la despesa de neteja i manteniment.

PARTICIPACIÓ DE LES ENTITATS

Des que, el març passat, es va iniciar el Pla per a la Promoció del Civisme, han estat moltes les entitats dels diferents districtes de Barcelona que s'hi han afegit amb diverses iniciatives i accions. Així, a les Corts s'ha iniciat el projecte Bon Veïnatge, amb

l'objectiu de promoure l'ajuda i les xarxes de col·laboració social entre els ciutadans més propers. També s'ha editat una postal per al bon ús dels llibres de les biblioteques.

A l'Eixample, el 2 de maig es va celebrar la vintena edició de la Milla de la Sagrada Família, que aquest any ha acabat amb una cursa alternativa, la Milla Cívica, consistent a deixar els entorns de la Sagrada Família tal com estaven abans de començar la cursa. A Sant Andreu, l'Eix Comercial, amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona, ha treballat en la reducció de la contaminació visual mitjançant la col·locació d'uns *displays* com a únic element per penjar-hi publicitat i evitar d'aquesta manera cartells a les façanes i els aparadors dels establiments comercials. A Gràcia han iniciat el Fòrum del Silenci, amb l'objectiu d'aplegar tots els afectats pel problema del soroll al districte i desenvolupar estratègies que permetin reduir-lo. I, a Horta-Guinardó, aquest any la Mostra d'Entitats ha tingut com a principal protagonista el Pla per a la Promoció del Civisme. ■

A dalt, Joan Clos inaugurant els displays de l'Eix Comercial de Sant Andreu.

A baix, cartell de la campanya de promoció del civisme fet pel Districte de Les Corts

L'Acció 21 als districtes (i II)

El desembre de l'any passa *Barcelona Verda* es va començar a fer ressò de la feina que estan duent a terme als districtes de Barcelona pel que fa a la consecució de l'Agenda 21. En aquella ocasió ens vam referir a Ciutat Vella, l'Eixample, Gràcia, Sarrià-Sant Gervasi i Sant Martí. Amb aquest nou reportatge volem completar una visió general de com es desenvolupa l'Acció 21 a la resta de districtes de la ciutat.

Habitatges del c. Chafarinas. El Pla Comunitari de l'Associació de Veïns de la Trinitat Nova ha permès posar en pràctica el significat ampli de la sostenibilitat al barri

Els districtes i, dins d'aquests, els barris són els espais més immediats de convivència entre els ciutadans i ciutadanes. Són el món i la realitat que tenen més a prop. D'aquí ve la importància dels plans d'acció que s'hi estan desenvolupant, ja que responen a necessitats concretes, fins i tot molt quotidianes, que, un cop determinades i sumades, permeten tenir una visió de conjunt de les necessitats de la ciutat.

LES CORTS

Al Centre Cívic de Can Deu (www.cedamaso.com) hi ha un equipament dedicat específicament a impulsar la sostenibilitat al districte: l'Aula d'Educació Mediambiental de les Corts. Aquesta aula proposa trimestralment un complet programa d'activitats per a tots els públics, des de tallers, conferències, audiovisuals i exposicions fins a cursos formatius i excursions guiades. A més, cada dissabte al matí hi funciona un esplai adreçat a infants i joves de 5 a 12 anys, amb tallers, jocs i excursions, sempre amb la natura i el medi ambient com a referents.

Sants-Montjuïc ha inclòs en el seu PAD un Pla per a la Convivència i el Civisme

A Can Deu se centralitzen també diversos serveis relacionats amb les bones pràctiques de sostenibilitat. Així, hi trobem una botiga de comerç just, situada al bar del centre, i un punt de recollida de roba usada per donar-li un nou ús solidari. La darrera innovació és la "bústia ecològica", on es poden fer consultes relacionades amb els productes ecològics, la gestió de residus, l'estalvi energètic o qualsevol dubte relacionat amb la conservació de la qualitat ambiental en la vida quotidiana.

NOU BARRIS

Des del 1997, el Pla Comunitari de l'Associació de Veïns de la Trinitat Nova ha permès posar en pràctica el significat ampli de la sostenibilitat amb un ambiciós projecte de transformació del barri, afectat per aluminosi. En el marc d'aquest projecte, una de les iniciatives pioneres ha estat l'educació ambiental orientada a l'estalvi energètic, que ha obtingut un Premi Acció 21 2003. La iniciativa va sorgir del grup permanent d'educació ambiental, integrat dins l'equip de tècnics del pla, i es va posar en marxa amb el lliurament dels primers 60 habitatges del carrer Chafarinas, el juny de l'any passat. En el seu disseny, hi han participat veïns, tècnics i administració. A través de xerrades i tríptics repartits porta a porta es va informar els veïns i veïnes sobre les mesures de construcció sostenible dels nous edificis quant a aïllament, recursos de climatització i escalament d'aigua, i sobre les instal·lacions d'energia solar tèrmica, el seu funcionament i com obtenir-ne un rendiment òptim. També es va donar informació sobre l'eficiència energètica dels diferents electrodomèstics.

El procés de renovació de la Trinitat Nova és pioner a tot Catalunya. Ha significat que, aprofitant una situació de degradació, en descobrir-se que més de 900 habitatges estaven afectats per aluminosi, la gent del barri, en un procés exemplar de participació, ha dibuixat un camí cap a la sostenibilitat i ha acostat aquest concepte a la realitat diària i al que significa una millora de la qualitat de vida.

SANTS-MONTJUÏC

Amb l'objectiu de treballar per un districte més just i igualitari, Sants-Montjuïc ha

[AGENDA 21 BCN]

L'activitat "Per flors..., a Horta", ha mobilitzat la gent al voltant de la riquesa vegetal del districte

inclòs en el seu Pla d'Actuació del Districte (PAD) un Pla per a la Convivència i el Civisme, recollint una iniciativa sorgida de les entitats del Poble-sec. L'acció té com a objectiu donar suport al treball desenvolupat per la Plataforma Poble-sec per a Tothom i impulsar conjuntament amb la xarxa d'entitats del districte campanyes i activitats que promoguin actituds cíviques i de convivència incorporant les mesures del pla d'immigració municipal de Sants-Montjuïc. El principal instrument de treball serà el suport als projectes i plans comunitaris, comptant amb la implicació de les entitats, per fomentar la integració i la convivència. Així mateix, s'aprofundirà en les experiències d'intercanvi cultural generades a l'entorn de la programació dels centres cíviics per promoure la interrelació entre persones i col·lectius de diferents orígens.

SANT ANDREU

El districte de Sant Andreu té un Consell de Medi Ambient en què prenen part activament deu entitats, entre les quals hi ha associacions de veïns, partits polítics, la Coordinadora d'Entitats de la Sagrera, l'Associació contra l'Atur, entitats d'inserció sociolaboral, l'organització ecologista CEPA i la Cooperativa de Transport Trèvol. També inclou un polígon industrial.

Un dels àmbits de treball per la sostenibilitat més elaborats és el de les comissions de festes, que ja fa temps han començat a enfocar l'organització de les activitats festives d'una manera més sostenible. Per això, ara es vol fer un pas més convidant aquestes comissions de festes i les entitats que gestionen equipaments esportius municipals a implicar-se en el procés més ampli d'Agenda 21. Amb aquesta finalitat, aquesta primavera s'ha ofert a aquestes organitzacions veïnals una sessió de formació per compartir els desitjos de millora, aprendre a fer un pla d'acció i donar informació sobre els recursos que estan a l'abast (CRBS, materials, xarxa d'entitats, etc.). També està prevista l'elaboració col·lectiva d'un calendari d'ac-

tuació de districte, amb propostes com un "berenar d'acció 21".

HORTA-GUINARDÓ

Amb la firma del Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat, el districte d'Horta-Guinardó es va comprometre a impulsar polítiques que concreteness els deu objectius al districte. Aquest compromís ha quedat reflectit dins del PAD 2004-2007 en alguns aspectes prioritaris, com són l'extensió de la recollida selectiva de la matèria orgànica, l'increment del nombre de "punts verds" del barri, el control i la reducció de soroll (Ronda de Dalt, locals d'oci) i l'ampliació de la xarxa de "carrils bici".

D'altra banda, en aquest districte, la tasca de suport a la comunitat escolar en qüestions de medi ambient ja té una llarga tradició. Els "camins escolars", el suport a la recollida de matèria orgànica, el foment de l'estudi dels arbres i ocells del districte i el seguiment de les Agendes 21 Escolars en són uns quants exemples. També es treballa amb el moviment veïnal. Destaquen una exposició itinerant sobre les energies renovables, l'edició d'una guia de bones pràctiques domèstiques en suport imantat per enganxar-la a la nevera i poder-la tenir sempre present, els consells sobre la correcta gestió ambiental en la vida quotidiana i, dins dels actes de celebració del Centenari d'Horta, l'activitat "Per flors..., a Horta", que, a través de tallers i itineraris pels jardins de diferents institucions, horts escolars i eixides particulars, ha mobilitzat escoles i veïnat al voltant de la riquesa vegetal del barri. ■

A Sant Andreu s'ha començat a enfocar l'organització de les activitats festives d'una manera més sostenible

SECRETARIA TÈCNICA DE L'AGENDA 21 DE BARCELONA:

Nil Fabra, 20 08012 Barcelona
tel.: 93 237 47 43, fax: 93 237 08 94,
a. e.: agenda21@mail.bcn.es
www.bcn.es/agenda21

Centre Cívic Can Deu. L'Aula d'Educació Mediambiental de les Corts impulsa la sostenibilitat al districte

Peter Wyse Jackson, secretari general de Botanic Gardens Conservation International

“Tenim 100.000 espècies vegetals en perill d’extinció”

Peter Wyse Jackson està al capdavant de la Botanic Gardens Conservation International (BGCI), una xarxa mundial de jardins botànics que agrupa més de 550 jardins de 120 països. Nascut a Irlanda, el 1955, el doctor Wyse Jackson té en el seu currículum més de 250 publicacions sobre jardineria, horticultura i conservació. Com a expert de prestigi, és també consultor de la Convenció sobre Diversitat Biològica i impulsor del Grup de Gran Canària, que va presentar l’any 2000 una declaració per reclamar una estratègia global per a la conservació de les plantes.

En aquesta mateixa línia, des de l’abril del 2002 presideix la Global Partnership for Plant Conservation i és l’autor principal de l’Agenda Internacional per a la Conservació en els Jardins Botànics, que serveix de marc general per a la seva activitat. Ha vingut a Barcelona amb motiu del II Congrés Mundial de Jardins Botànics. “Un gran èxit –assenyala–, perquè ha permès establir les bases per a una agenda comuna d’actuacions en els pròxims anys.”

“Volem que, l’any 2010, tots els països del món tinguin almenys un jardí botànic”

“Sense les plantes no hi hauria ni tigres ni pandes, ni tan sols nosaltres podríem existir”

Què diferencia un jardí botànic dels altres jardins?

Un jardí botànic és una institució que manté col·leccions de plantes vives amb finalitats científiques, conservacionistes, pedagògiques i també de lleure per als visitants. És la interacció entre aquestes diferents finalitats el que fa que un jardí botànic sigui una tipologia única i diferenciada dels altres jardins. És important assenyalar que les espècies que hi ha en un jardí botànic estan documentades, mentre que un jardí convencional pot tenir una enorme riquesa vegetal, però no la té documentada.

Quins són els avantatges de tenir una xarxa mundial de jardins botànics?

El primer és que garanteix que els jardins botànics del món poden parlar amb una sola veu en els fòrums internacionals. El segon és que ajuda a identificar les veritables prioritats que val pena aplicar en els nostres respectius jardins gràcies a un diàleg enriquidor

entre els membres, com el que hem tingut aquí, a Barcelona. Per exemple, sabem que els jardins botànics reben cada any, a tot el món, més de 200 milions de visitants, i aquestes institucions ho han d’aprofitar per transmetre missatges importants a aquestes persones. Quan ens trobem tots, periòdicament, solem debatre quins han de ser aquests missatges de cara al públic, de manera que tots transmetem una informació semblant.

Els membres de la BGCI són de països amb cultures de vegades força diferents. Això pot ser un obstacle de cara al treball conjunt o és al contrari?

No es pot negar que, quan treballen grups de persones amb diferents arrels culturals i lingüístiques, sempre hi ha dificultats. Però, al mateix temps, el contacte entre nosaltres ens ofereix noves oportunitats per contrastar experiències, que fan que els possibles obstacles se superin. Crec que les xarxes na-

“Quan una espècie es perd en un país, la perd tota la humanitat”

“Les xarxes nacionals de jardins botànics poden transmetre les preocupacions globals pel que fa a la conservació”

cionals de jardins botànics poden transmetre les preocupacions globals pel que fa a la conservació o l'educació perquè es prenguin les mesures adequades localment.

Hi ha alguna regió del planeta o alguna cultura que valori especialment el que significa un jardí botànic?

Crec que la valoració positiva dels jardins botànics és un fenomen que creix cada cop més a tot el món. Ho demostra el fet que més de 150 països en tenen, i, si tenim en compte que en el món actualment hi ha uns 200 estats, aproximadament, això ens dona la mesura d'aquest èxit global. Però encara volem més i un dels nostres objectius com a organització és que l'any 2010 hi hagi com a mínim un jardí botànic a cada país del món, sense excepció. Crec que és factible per aquesta tendència que li deia i que constatem. Els governs nacionals, regionals i municipals, i les persones a títol individual, valoren els jardins botànics perquè s'han adonat del paper essencial que tenen en la conservació i en el coneixement de l'entorn més immediat. Dit això, vull remarcar que, als països on hi ha un elevat índex de biodiversitat, la funció dels jardins botànics és vital, perquè permeten preservar per a la humanitat espècies úniques que estan amenaçades.

Quin diagnòstic en fa, de l'estat de la biodiversitat vegetal en el món?

Estimem que actualment hi ha a tot el món unes 100.000 espècies vegetals en perill real d'extinció. Els jardins botànics poden combatre aquesta situació amb els bancs de llavors, que ajuden a preservar el patrimoni genètic de les plantes, però també poden treballar sobre el terreny aprofitant els coneixements dels seus científics per gestionar els espais naturals de la manera més correcta de cara a evitar extincions.

Com és que som tan sensibles a la pèrdua d'espècies animals i sembla que, directament, ignorem la pèrdua d'espècies vegetals?

Certament, quan pensem en les grans campanyes que s'han fet per salvar l'ós panda o el tigre i l'impacte mediàtic que tenen, immediatament veiem que les plantes són com una mena de germà pobre per a l'opinió pública. Però, per poc que hi pensem, és bastant clar que tota la vida del planeta depèn de les plantes. I, seguint aquesta constatació, ens hem de preocupar més per la con-

servació de les plantes. Sense elles, ni els pandes, ni els tigres ni nosaltres mateixos podríem existir. Si volem tenir futur, hem de parar com a mínim la mateixa atenció al món vegetal que a l'animal.

Creu que, en general, costa de fer arribar aquest missatge en la seva justa rellevància?

Crec que sí, perquè la consciència col·lectiva sobre la conservació de les plantes és molt baixa. De tota manera, hi ha algun signe positiu. En els darrers anys s'ha parlat molt dels boscos tropicals, com els de l'Amazònia, i s'ha divulgat la seva important funció en l'equilibri ambiental del planeta. Això, sens dubte, ha cridat molt l'atenció, però encara no de manera suficient per fer que la gent sigui conscient que s'estan perdent espècies en el seu propi país, potser al costat de casa seva.

Els diners ho fan tot. Quina és la situació financera dels jardins botànics en el món?

Els diners són extremament importants, però els problemes no es resolen només abocant-hi diners. Calen també altres recursos no materials per desenvolupar la nostra feina. De tota manera, i tornant a la primera afirmació, he de dir que actualment estan arribant fons que ajuden a mantenir les instal·lacions i a desenvolupar nous programes. Vénen dels governs, però també del món empresarial i de la banca; aquests darrers s'estan adonant que treballar conjuntament amb el sector ambiental val la pena en molts sentits. Són els països més pobres els que necessiten més suport financer, òbviament per la seva pròpia condició, però també per la seva major riquesa en biodiversitat. Per desgràcia, encara pensem en termes de país i frontera, però, quan una espècie es perd en un país, la perd tota la humanitat.

Quines característiques té el seu jardí botànic ideal?

Ha de ser gestionat per un equip ben preparat, motivat per una visió pròpia i amb ganes de canviar actituds. Conscient dels problemes que es plantegen, però amb determinació per superar-los. El jardí ideal pot tenir molts empleats o pocs, una hectàrea o cent. L'objectiu sempre és el mateix: que el jardí compleixi les seves funcions i, si pot ser, que sigui un punt de referència. ■

Albert Punsola

PARC DE LA CIUTADELLA →

En aquest parc, el més gran de Barcelona, s'han fet diversos treballs de millora. Així, a l'Hivernacle s'han fet noves plantacions de vegetals propis de climes càlids: *Dracaena fragrans*, *Maranta makoyana*, *Codiaeum variegatum*, *Billbergia sp.*, *Pteris cretica*, *Pachira aquatica*, *Ficus deltoidea* i *Dracaena fragrans* 'Janet'. A l'Umbracle, s'hi ha plantat aràlia del Japó (*Fatsia japonica*) i *Schefflera sp.*, de gran port. Arreu del parc s'han plantat arbustos i plantes de port baix i entapissants: evònims del Japó (*Evonimus japonicus*), alzines arbustives (*Quercus ilex*), *Nephrolepis cordifolia*, *Cotoneaster pannosus*, abèlies (*Abelia floribunda*), camèlies (*Camellia japonica*) i heures (*Hedera helix*). En un dels parterres que envolten la cascada, s'hi han plantat margallons (*Chamaerops humilis*) recuperats d'altres espais verds de la ciutat. Pel que fa a les feines de manteniment, s'han retallat els llorers (*Laurus nobilis*) que hi ha a la zona del col·lector i s'han airejat i ressebrat gairebé 8.000 m² de parterres.

↑ PLAÇA JOSEP M. FOLCH I TORRES

El vandalisme ha fet necessari renovar amb 200 alzines arbustives (*Quercus ilex*) la tanca vegetal que hi ha en aquesta plaça

PLAÇA DE LA VILA DE MADRID

Les últimes feines de manteniment fetes en aquesta plaça han consistit en el reencebat i l'adobat dels 1.600 m² de gespa que l'ornamenten.

PASSEIG DE GRÀCIA →

El parterre que hi ha a la confluència d'aquest passeig amb el c. Aragó s'ha llaurat i s'hi han plantat pans de gespa i grups de flor amb 1.200 petúnies (*Petunia* "Tidal Wave Cherry").

CARRER ARAGÓ

Al voltant de l'àrea de joc infantil que hi ha a la confluència amb el c. Enamorats s'ha plantat *Viburnum odoratissimum* per arrecegar l'espai i s'ha reencebat i ressebrat la gespa.

PLAÇA LETAMENDI

L'enjardinament d'aquesta plaça s'ha millorat amb la plantació de 30 margallons (*Chamaerops humilis*).

↓ PLAÇA HENRY DUNANT

Les jardineres d'aquesta plaça s'han ornamentat amb la plantació de margallons (*Chamaerops humilis*) i esparregueres de jardí (*Asparagus densiflorus*).

↓ PARC DE MONTJUÏC

S'ha millorat l'eficiència del reg en diferents zones d'aquest parc i en carrers pròxims. Així, als pg. de Santa Madrona i de l'Exposició i als c. Lleida i Jocs Mediterranis s'ha instal·lat reg automàtic en una superfície total de 4.200 m². A la pl. Sant Jordi s'ha instal·lat a tots els parterres reg per aspersió amb programadors autònoms.

PLAÇA DE SANTS

La vegetació d'aquesta plaça s'ha millorat amb la plantació d'arbustos de les espècies *Ligustrum texanum*, *Teucrium fruticans*, pitòspor (*Pittosporum tobira*) i *Viburnum odoratissimum*.

TEATRE GREC →

Els últims treballs que s'han fet a les proximitats del Teatre Grec, concretament al c. Creu dels Molers, han consistit en la neteja i l'enjardinament dels parterres amb arbustos: arboços (*Arbutus unedo*), *Juniperus chinensis var. pfitzeriana* i llorers (*Laurus nobilis*). També s'han col·locat pictogrames nous que informen de la necessitat de no trepitjar el verd i de dur els gossos lligats.

ROSERAR DE CERVANTES →

Els últims treballs de millora i posada a punt per acollir el Concurs de Roses Noves de Barcelona han consistit en la delimitació de la zona del concurs i en la plantació d'arbustos que facin de pantalla entre el jardí i la zona de trànsit. Les espècies triades han estat el llorer (*Laurus nobilis*), el marfull (*Viburnum tinus*), l'abèlia (*Abelia floribunda*), *Cotoneaster pannosus* i l'arboç (*Arbutus unedo*).

← ACTUACIONS DE POSADA A PUNT

Se n'han fet a diferents espais verds del districte. Als Jardins Josep Goday i Casals s'ha plantat gespa, heura (*Hedera helix*), una magnòlia (*Magnolia grandiflora*) i un lledoner (*Celtis australis*), i s'ha fet la poda de realçament de les tipuanes (*Tipuana tipu*). A la pl. Ignasi Barraquer i a l'av. de Sarrià cantonada amb Taquígraf Garriga s'han plantat pitòspors (*Pittosporum tobira*), heura i *Ligustrum texanum*. Als Jardins Joaquim Ruyra, també s'hi han plantat pitòspors i *Ligustrum texanum*, i s'ha reencebat i resseminat el parterre que hi ha a la confluència dels c. Comtes de Bell-lloc i Marquès de Sentmenat.

CARRER DOCTOR FERRAN

Els gairebé 2.300 m² de parterres de gespa que ornamenten aquest carrer s'han reencebat i replantat.

← JARDINS FERRAN CASABLANCAS

En aquest jardins s'han fet feines generals de posada a punt, que han consistit en la renovació de dos parterres amb arbustos, la reposició de falles en l'enjardinament existent, la sembra i reencebat dels parterres de gespa i la reparació de la superfície pavimentada. Les espècies que s'han plantat són el marfull (*Viburnum tinus*), *Elaeagnus pungens*, romaní (*Rosmarinus officinalis*) i *Escallonia macrantha*.

trium texanum, arboços (*Arbutus unedo*), *Lonicera nitida*, marfulls (*Viburnum tinus*), *Pittosporum tenuifolium* i heures (*Hedera helix*). A la part baixa del parterre s'han posat pedres ornamentals per impedir que els cotxes hi aparquin a sobre.

PARC DE MONTEROLS

Aquest parc també ha estat objecte de treballs de plantació d'arbustos, aromàtiques i palmeres. Les espècies triades han estat l'arboç (*Arbutus unedo*), *Pittosporum heterophyllum*, ginestera blanca (*Genista monosperma*), *Ligustrum texanum*, alzina arbustiva (*Quercus ilex*), *Teucrium fruticans*, aladern (*Rhamnus alaternus*), romaní (*Rosmarinus officinalis*), farigola (*Thymus vulgaris*), llorer (*Laurus nobilis*) i margalló (*Chamaerops humilis*).

PLAÇA JOAQUIM FOLGUERA ↓

S'han renovat els arbustos dels parterres, que estaven molt deteriorats pel mal ús, i el reg amb difusors s'ha substituït per reg per degoteig autocompensant. Les noves plantacions s'han fet amb pitòspors (*Pittosporum tobira*), *Ligustrum texanum*, arboços (*Arbutus unedo*), *Lonicera nitida*, marfulls (*Viburnum tinus*), *Pittosporum tenuifolium* i heures (*Hedera helix*). A la part baixa del parterre s'han posat pedres ornamentals per impedir que els cotxes hi aparquin a sobre.

AVINGUDA DE VALLCARCA →

En una placeta que hi ha a la confluència d'aquesta avinguda amb el c. Bolívar, s'hi han plantat arbustos: *Cotoneaster pannosus*, *Ligustrum texanum* i pitòspors (*Pittosporum tobira*). També s'ha fet la poda de realçament d'una palmera datilera (*Phoenix dactylifera*) i de set sòfores (*Sophora japonica*), s'ha arreglat el paviment de sauló i s'ha instal·lat reg per degoteig.

← PASSATGE MANLLEU

S'han arreglat els camins d'accés a la part forestal del Parc de la Teixonera, fets malbé per la pluja, s'han podat els arbustos –250 baladres (*Nerium oleander*)– i s'ha fet la poda de realçament de 50 magnòlies (*Magnolia grandiflora*).

MANTENIMENT DE PARTERRES

Els treballs han consistit en el reencebat i ressebrat de la gespa, i s'han fet als parterres que ornamenten els Jardins d'Antoni Puigvert i a la confluència del pg. Sant Antoni M. Claret i la Travessera de Gràcia.

PARC DEL GUINARDÓ →

La superfície que es va fer malbé l'agost passat a conseqüència d'un incendi forestal ha estat objecte de feines de recuperació. Així, s'han retirat els arbres i arbustos cremats i els 5.000 m² afectats s'han reforestat amb pins pinyoners (*Pinus pinea*) i arbustatge: alzines arbustives (*Quercus ilex*), arboços (*Arbutus unedo*) i aladerns (*Rhamnus alaternus*).

↓ JARDINS DE ROSA LUXEMBURG

Com cada primavera, s'han fet treballs de desbrossament en una superfície de 6.200 m², i aquest any s'ha millorat el verd amb la plantació de budleies (*Buddleia davidii*), ginestes (*Spartium junceum*) i marfulls (*Viburnum tinus*). Els treballs s'han completat amb la instal·lació de nous bancs i l'aportació de sauló als camins.

BARRI DE MONTBAU

En diferents punts d'aquest barri s'han fet treballs de millora i manteniment del verd. S'han reencebat i ressebrat els parterres dels c. Benlliure i Roig i Soler i dels Jardins de la Poesia; s'ha reposat una part de l'arbrat –5 catalpes (*Catalpa bignonioides*)– al c. Pedro Muñoz Seca; s'han plantat 9 troanes (*Ligustrum lucidum*) de recuperació al c. Puig i Cadafalch, i s'ha fet una poda de sanejament de 20 sòfores (*Sophora japonica*) a la pl. Montbau.

← **PARC DE LA GUINEUETA**
Els arbustos –galzerans (*Ruscus aculeatus*) i *Viburnum odoratissimum*– d'un parterre que ornamenta aquesta zona

verda s'han replantat a la part alta del parc, on han aportat un aspecte ornamental al sotabosc. En el seu lloc s'ha sembrat gespa i s'ha instal·lat reg.

PLA DE FORNELLS

L'arbrat viari de la zona pròxima a aquest parc s'ha incrementat amb alzines (*Quercus ilex*). També s'ha reencebat la gespa dels parterres, s'han fet feines d'entrecavat, s'han desbrossat 1.100 m² de verd i s'han netejat 223 escocells.

↑ **PARC CENTRAL DE NOU BARRIS**

L'olivera (*Olea europaea*) és, a més d'un fruiter, un arbre mediterrani molt ornamental. Per mantenir-ne la qualitat, s'ha podat un grup de 22 oliveres que enjardinen aquest parc.

AVINGUDA DELS RASOS DE PEGUERA

A l'altura dels números 101-105 d'aquesta avinguda s'han fet feines de millora dels parterres (llaurat i sembra), i el reg per difusió s'ha substituït per reg per degoteig.

← **PARC DE LA PEGASO**

La fauna aquàtica és un aspecte important en aquest parc. A dins de l'estany hi ha dues jardineres d'obra on s'han plantat vivaces –paraigüets (*Cyperus involucratus*)– per crear un entorn de vegetació que afavoreixi la reproducció dels ànecs. D'altra banda, els escolars que van participar en la Festa de la Primavera van plantar en aquest parc un grup de flor amb 600 clavells de moro (*Tagetes patula*). S'han fet noves plantacions d'arbrat –tipuanes (*Tipuana tipu*)– a prop del CEIP Pegaso, on també s'han instal·lat 27 jardineres ornamentades amb *Parthenocissus tricuspidata*, *Lonicera japonica*, arboç (*Arbutus unedo*), buguenvil·lea (*Bougainvillea sp.*), *Coronilla glauca*, romaní (*Rosmarinus officinalis*), sàlvia (*Salvia officinalis*), espígol (*Lavandula dentata*), *Santolina chamaecyparissus*, margalló (*Chamaerops humilis*), *Viburnum odoratissimum*, abèlia (*Abelia floribunda*), *Escallonia macrantha* i boixac (*Calendula officinalis*). En aquest mateix espai, s'hi han col·locat bancs i noves travesses de fusta. A prop del poliesportiu s'han podat els pins (*Pinus pinea*) i les alzines (*Quercus ilex*), i arreu del parc s'han reencebat i ressembrat 1.225 m² de parterres de gespa.

CARRER PALÈNCIA →

Al parterre triangular que hi ha en aquest espai verd, comprès entre els c. Felip II i Espronceda, s'hi ha plantat 3 palmeres washingtonia (*Washingtonia filifera*) i tres arbres de l'espècie *Prunus cerasifera var. atropurpurea*.

← **PARC DE SANT MARTÍ**

Tant al parc com als voltants s'han fet treballs de millora i posada a punt. S'han ressembrat 620 m² de gespa en alguns parterres del parc, i s'ha automatitzat el reg per difusió de les mitjanes dels c. Alcalá de Guadaïra i Doctor Zamenhof.

PARC DEL POBLENOU →

S'ha plantat nou arbustatge a la zona d'entrada del parc –alzines (*Quercus ilex*), tamarius (*Tamarix gallica*) i romanins (*Rosmarinus officinalis* 'Prostrata') i feijoa (*Feijoa sellowiana*)–, i s'ha fet una poda de neteja de 300 arbres –pins (*Pinus pinea*), eucaliptus (*Eucalyptus globulus*) i pollancre (*Populus nigra var. italica*)– i s'ha millorat l'àrea de joc infantil amb la plantació de farigola (*Thymus vulgaris*) i romaní (*Rosmarinus officinalis*).

El Parc de la Font Santa

XARXA DE PARCS METROPOLITANS

L'any 1960, Sant Joan Despí era un poble del Baix Llobregat famós per acollir algunes de les millors obres modernistes de l'arquitecte Josep Maria Jujol. Hi vivien només 4.771 habitants, i molts s'haurien quedat sorpresos si els haguessin pronosticat que en trenta anys arribarien a ultrapassar els 30.000 (30.499 segons el darrer cens).

La Font Santa era una riera, i, amb el torrent del Pont Reixat, havia solcat durant segles els terrenys de secà del poble, entre garrofers, vinyes i oliveres. La font del mateix nom era a prop del pont del carrer Marquès de Monistrol. La riera era també el camí per acostar-se al cementiri. El creixement des-

ordenat al qual ja m'he referit va influir en el fet que, més d'una vegada, la riera es desbordés, mentre desapareixien a cor què vols els conreus. Va caldre canalitzar-la, i, posteriorment, el barranc que havia format va esdevenir un abocador.

EL NAIXEMENT D'UN PARC

La Mancomunitat de Municipis va continuar la idea de l'extinta Corporació Metropolitana de Barcelona de transformar en parcs antigues finques particulars i terrenys teòricament en desús, com era el cas de l'"exbarranc" de la Font Santa. Dos

arquitectes paisatgistes que havien demostrat el seu talent amb el Parc del Poblenou, a Barcelona, transformant un altre abocador –en aquest cas, de runa procedent d'edificis–, van ser els encarregats de deixar enrere el trist passat d'aquells terrenys de Sant Joan Despí, situats al costat del que es coneixia oficialment com a Residencial Sant Joan i popularment com a "barri de la TV3", des que aquests estudis de televisió s'hi van instal·lar.

Manuel Riusánchez i Xavier Vendrell, els dos arquitectes, van saber cosir les diferents peces que havien de conformar el

nou parc: una gran esplanada, unes terrasses, un dipòsit d'aigua, un poliesportiu i el vell cementiri. La tasca no era gens fàcil, però se'n van sortir, i el parc fa francament goig. L'esplanada està dividida en dos: una part de gespa amb arbres, principalment freixes i aurons, i una altra formada per un espai de sauló pensat per passar-hi el temps, ja sigui al bar, ja sigui jugant a bàsquet.

Riusánchez i Vendrell van ensopegar amb un problema habitual en els terrenys que abans han servit per abocar-hi escombraries: la poca fermesa. Van tenir la

idea de crear, al bell mig del parc, unes terrasses sostingudes per gabions, o munts de pedres lligades dins d'una gàbia de tela metàl·lica, igual com es fa en algunes riberes de rius. Són una presència singular al Parc de la Font Santa, que motiva la curiositat dels visitants. Arbres ben diferents –robínies, tipuanes, pins pinyoners, mèlies, xicrandes– fan ombra a les terrasses, que van pujant fins a arribar a una de més gran on s'ha situat la piscina.

En un lloc alt, s'hi ha posat una escultura que crida l'atenció, *La família de l'home*, obra de Xavier Medina-Cam-

peny, amb un mico gronxant-se en una mena d'arc. L'hi van posar el 1998, quan ja feia tres anys que el parc funcionava. La situació del parc i aquests miradors que conformen algunes de les terrasses ajuden a gaudir de bones vistes, tant cap al pla del delta com a Sant Pere Màrtir, i, d'una manera més propera, cap al conjunt format pels edificis Walden 7, de Ricard Bofill, i la xemeneia de l'antiga fàbrica de ciment Sansón.

EL TEIX CENTENARI A LA CIUTAT DELS MORTS
No són habituals els parcs amb cemen-

tiris. Envoltat per la vegetació, el de Sant Joan Despí forma part de les catorze hectàrees de la Font Santa. El cementiri data del 1894, i quan es va bastir era a un quilòmetre del poble. Ara està integrat en la trama urbana, dissimulat en el que antigament era la confluència dels dos torrents, el del Pont Reixat i el de la Font Santa.

Dels temps de la inauguració hi ha un record vegetal encaixonat entre els murs dels nínxols, un teix que ja és llargament centenari. La seva presència diuen que no és casual, perquè, en molts països, el

teix és anomenat també "arbre de la mort", ja que sol ser habitual plantar-lo, juntament amb els xiprers, als cementiris. El teix és actualment un arbre protegit a Catalunya, i està prohibit tallar-los o fer-los malbé.

RIC EN ESPÈCIES

Contra el que es podria suposar, la Font Santa és un parc ric en espècies d'arbres: n'hi ha 45 de caducifolis, que perden la fulla quan arriba l'hivern, i 19 de perennes, amb els eucaliptus, les palmeres, els xiprers, els pins i el famós teix. Entre

els caducifolis destaquen les xicrandes, les mèlies, alguns tamarius, algun om i molts aurons. Un encert dels dissenyadors és haver pensat a fer un parc on la natura és molt present, fugint de l'encàrrec, més senzill i menys compromès, d'alliberar la població del record d'un abocador molest.

UNA HERÈNCIA ÚNICA

Als santjoanencs –la gent de Sant Joan Despí– no cal recordar-los que disposen d'una herència singular, única: les obres que va fer l'arquitecte Josep

Maria Jujol. Tanmateix, per a aquells que es desplacin a conèixer el parc, seria un error no visitar-les, en especial Can Negre (1915-1930), a la plaça de Catalunya, una de les grans realitzacions del Modernisme, i la Torre dels Ous (1913), al passeig de Canàlies. Si en volen conèixer més, poden arribar-se a la Torre Ser-ra-Xaus (1921), a Cal Passani (1932) i a la Torre Jujol (1932) –on va viure l'arquitecte–, que ja no són modernistes perquè el temps d'aquest corrent artístic ja havia passat.

Jardins botànics, jardins de futur

L'abril passat, Barcelona va ser per uns dies capital mundial de la botànica. La celebració del II Congrés Mundial de Jardins Botànics va portar a la ciutat 500 participants en representació de més de 300 institucions del món de la botànica i la jardineria de 71 països. Va ser un congrés del més alt nivell, que va comptar amb la presència de Peter Wyse Jackson, secretari general de Botanic Gardens Conservation International (BGCI), i dels millors especialistes mundials en la matèria. BGCI treballa, des de la seva seu, a Londres, per coordinar les xarxes de jardins botànics que hi ha arreu del món. En la seva pàgina web ja es pot llegir un balanç del congrés de Barcelona, i no estalvia elogis. Diu que va ser “una setmana plena de discursos estimulants, discussions provocadores i punts de vista enriquidors”. I afegeix: “Aquest serà un congrés per recordar.”

El segon
Congrés
Mundial de
Jardins Botànics
ha comptat
amb 500
participants,
representants
de més de 300
institucions de
71 països

Des dels seus inicis, els jardins botànics han experimentat una evolució remarcable. Els primers eren, gairebé de manera exclusiva, reserves de plantes medicinals per als farmacèutics. Després, amb el colonialisme, van complir la funció d'aclimatar als jardins europeus les plantes que es portaven d'altres continents; d'aquí ve el nom de jardins d'aclimatació. Amb el desenvolupament de la botànica esdevenen autèntiques escoles d'aquesta ciència i emprenen la seva funció classificadora i organitzadora de la biodiversitat vegetal a gran escala.

La seva història es mou d'un primer camp d'interès restringit cap a una influència cada vegada més àmplia en diferents àmbits del saber i de la societat. Així ho corroboren

els temes principals de debat d'aquest segon congrés internacional, que són també els pilars de referència dels jardins botànics en aquest segle XXI: biodiversitat, conservació i sostenibilitat; coneixement i innovació; cultura i patrimoni; educació i desenvolupament econòmic i social.

ESTRATÈGIA LOCAL I GLOBAL

Els jardins botànics d'arreu del món s'han implicat en el foment de mesures per aplicar l'Estratègia Global per a la Conservació Vegetal, que se situa en el marc del Conveni de les Nacions Unides sobre Diversitat Biològica (CDB). Hamdallah Zedan, secretari executiu del CDB, va dir als congressistes que “per frenar la tendència de pèrdua de biodiversitat de cara al 2010, els jardins botànics hauran d'afrontar uns desafiaments molt importants”.

Els jardins botànics tenen, efectivament, molt a dir en aquesta qüestió. Per una banda, perquè són nuclis de concentració de la biodiversitat. En els 1.800 jardins botànics que hi ha al món, s'ha estimat que s'hi conserven 80.000 espècies de plantes. Això representa un terç de totes les de la Terra. Per altra banda, perquè gestionen aquesta biodiversitat a través del manteniment de les plantes i dels bancs de llavors, gens i teixits.

El fet que els jardins botànics tinguin bancs de llavors és un bon exemple del seu potencial. Això suposa que poden fer programes de conservació *ex situ* amb el manteniment de llavors de plantes d'indrets diferents. La tendència actual és guardar no tan sols llavors de les espècies amenaçades, sinó també de les que no ho estan. El manteniment de llavors és clau –com va asse-

nyalar en la seva intervenció el professor César Gómez Campo, de la Universitat Politècnica de Madrid– a l'hora de repoblar amb una espècie determinada en cas que desaparegui d'un indret per qualsevol circumstància. En aquest aspecte també va ser d'interès l'aportació d'O. Z. Glukhov, director del Jardí Botànic de Donetsk, a Ucraïna, que va explicar com aquesta instal·lació, situada en una de les regions industrials més importants del país, està treballant en la recuperació dels ecosistemes locals, molt degradats, tasca que fa en col·laboració amb el llunyà i prestigiós Morton Arboretum d'Illinois (EUA).

UNA AGENDA IMPRESCINDIBLE

En el congrés de Barcelona s'han contrastat diferents punts de vista en relació amb l'aplicació de l'Estratègia Global per a la Conservació Vegetal, amb experiències de països tan distants entre ells com Kènia, Romania, Austràlia o la República Dominicana. El seu paper és establir uns paràmetres d'actuació vàlids per a qualsevol tipologia de jardí, de manera que cadascun, des de la seva pròpia especificitat, pugui contribuir als objectius generals. L'Agenda Internacional és un document que garanteix que els tractats internacionals i els programes nacionals per a la biodiversitat s'aplicaran de manera efectiva. També és un instrument d'avaluació i seguiment de les polítiques de cada jardí i una eina de motivació per millorar-ne el funcionament.

És una idea força acceptada que els jardins botànics, per les seves característiques, estan en una bona posició per estimular un canvi cap a la sostenibilitat. Ho poden fer difonent aquesta cultura entre el públic, però també adoptant mesures sostenibilistes en la seva pròpia gestió que els converteixi en models. L'Agenda Internacional exhorta els jardins a complir aquesta funció i subratlla la importància de la cooperació i de la projecció exterior de la seva feina de cara a aconseguir resultats.

UNA EINA PER AL TERCER MÓN

Lluny de la retòrica de les grans declaracions, Emile Frison, director general de l'Institut Internacional de Recursos Genètics de les Plantes, va relacionar l'objectiu de mantenir la biodiversitat amb l'economia: "La biodiversitat és fonamental per al desenvolupament de l'agricultura, que, al seu

torn, és fonamental per reduir la pobresa."

La salut és un altre punt crític. A Ghana, on un 75% de la població confia en les plantes medicinals en cas de malaltia, el Jardí Botànic d'Aburi ha estat destinat a prendre cura d'aquest tipus de plantes a causa de la seva disminució en molts indrets del país. El doctor K. N. Nair, de l'Institut Nacional de Recerca Botànica de l'Índia, va indicar la importància del suport de BGCI als programes de conservació d'espècies de plantes al seu país. Es dona la circumstància que els països amb una major biodiversitat –i, per tant, on està més amenaçada– solen tenir menys recursos financers per impedir aquests proces-

sos. Aquest fet posa en relleu la importància de la cooperació internacional.

LLEURE I CONSCIÈNCIA

Els jardins botànics són generadors de coneixement científic i hi treballen nombrosos investigadors. Això els permet desenvolupar tasques d'assessorament a entitats públiques i privades tant en medi ambient com en urbanisme o jardineria. A part de la contribució evident al patrimoni natural i al coneixement, els jardins botànics constitueixen per si mateixos un patrimoni cultural. S'ha estimat que aquests jardins reben uns 150 milions de visitants a l'any a tot el món.

Els jardins botànics d'arreu del món s'han implicat en el foment de mesures per aplicar l'Estratègia Global per a la Conservació Vegetal

*Jardí Botànic de Barcelona.
Bosc termòfil de les Illes Canàries*

Visita al Jardí Botànic de Barcelona dels Participants en el congrés

En els 1.800 jardins botànics que hi ha al món, s'ha estimat que s'hi conserven 80.000 espècies de plantes

És una tendència imparable, que Núria Membrives, directora del Jardí Botànic de Barcelona, valora positivament: "Crec que el futur passa per aquesta proximitat del jardí botànic a la societat. La gent que viu a les ciutats sol conèixer poc les plantes que té al voltant. El jardí, a dins de la ciutat, ha de ser un aparador on alumnes d'escoles, però també famílies senceres, puguin venir i viure el patrimoni que tenen. Aquesta tasca d'aparador educatiu és molt important."

La projecció sobre el públic en general pot tenir efectes sorprenents. Lucy A. Sutherland, de la Universitat de Middlesex, al Regne Unit, va revelar que "estudis recents demostren el potencial dels jardins botànics no tan sols per educar els turistes en els valors de la sostenibilitat i la biodiversitat, sinó també per aconseguir despertar la consciència dels que treballen en la indústria turística".

Albert Punsola

D'ASHEVILLE A BARCELONA

El I Congrés Internacional de Jardins Botànics va tenir lloc a Asheville (EUA), l'any 2000. Quatre anys després, la seu ha estat Barcelona. Per què? La proposta va partir de la nostra ciutat amb la finalitat de divulgar a tot el món l'existència del nou Jardí Botànic de Montjuïc, així com de l'Institut Botànic, situat en el seu recinte. Aquestes dues institucions han estat les organitzadores del congrés, junta-

ment amb l'Institut de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona, l'Àrea Metropolitana, el Consell Superior d'Investigacions Científiques i, naturalment, Botanic Gardens Conservation International. Darrere de tot això, s'ha de recordar que el 1993 es va fundar l'Associació d'Amics del Jardí Botànic de Barcelona, una entitat privada formada per ciutadans i sense ànim de lucre nascuda, precisament, per impulsar la creació d'un jardí que avui, per sort, és una realitat consolidada. Aquesta entitat, que compta amb un pla de voluntariat i un programa d'activitats de difusió i divulgació cultural del món de les

plantes, demostra el vigor de la societat civil i les connexions entre la ciutadania i els col·lectius d'experts que han de prendre les grans decisions.

El Jardí Botànic de Barcelona s'obre al món

Núria Membrives
directora del Jardí
Botànic de
Barcelona

La celebració del II Congrés Mundial de Jardins Botànics a Barcelona suposa l'acabament d'una etapa que es va iniciar amb la creació del jardí botànic de la ciutat, l'any 1999, i amb la inauguració, el 2003, de la nova seu de l'Institut Botànic.

El Jardí Botànic de Barcelona és el centre de conservació de la flora de Catalunya i està concebut per convertir-se en una de les col·leccions de flora mediterrània més importants del món. L'Institut Botànic de Barcelona és el centre de recerca que assessora científicament el jardí. La bona coordinació entre les dues institucions dibuixa un marc ideal per potenciar la conservació de la flora amenaçada del nostre territori i per promoure les accions per sensibilitzar el ciutadà de cara a un creixent respecte pel medi natural.

La participació en el congrés de més de 500 personalitats lligades a unes 300 institucions representants de països d'arreu del món ens ha obert les portes al reconeixement internacional d'aquest nou projecte de la ciutat de Barcelona.

Els resultats d'aquest congrés han posat de manifest la necessitat de crear xarxes entre jardins botànics per facilitar l'intercanvi d'informació i per resoldre els problemes que ens afecten, tant en el dia a dia com des d'una perspectiva d'estratègia mundial. En aquest sentit, el Jardí Botànic de Barcelona ha iniciat, per una banda, nous contactes per enfortir les relacions entre els països del món de clima mediterrani, i ha consolidat, per l'altra, la seva representació en l'Associació de Jardins Botànics Espanyols.

A escala internacional, s'ha obert una via de comunicació entre els jardins de les cinc zones mediterrànies del món. Jardins de Grècia, Califòrnia, Xile, Austràlia i Sud-

àfrica han manifestat l'interès per crear una xarxa d'intercanvi d'informació i de material vegetal per millorar els projectes de vegetació mediterrània. Així, el Jardí Botànic de Barcelona ha fet un primer pas amb la signatura d'un acord de col·laboració amb el futur Jardí Botànic de Chagual, a Santiago de Xile, per consolidar el projecte de representació de la vegetació mediterrània xilena a Barcelona i viceversa.

En relació amb l'Associació de Jardins Botànics Espanyols, s'han iniciat diversos projectes, com la posada en funcionament de la xarxa estatal de bancs de germoplasma (o bancs de llavors) per coordinar la conservació del màxim de llavors d'espècies

El Jardí Botànic de Barcelona està concebut per convertir-se en una de les col·leccions de flora mediterrània més importants del món

amenaçades. També s'han iniciat projectes per a la creació d'un sistema de georeferenciació de les plantes als jardins o la publicació d'una guia turística dels jardins botànics d'Espanya. Com a culminació de la tasca que ha fet aquesta associació durant els darrers anys, s'ha presentat al congrés un document titulat *Els jardins botànics, un valor en alça*, que descriu un nou marc d'actuació dels jardins botànics en la societat actual. Un marc que no oblidia els objectius clàssics de conservació, recerca i educació, però que hi afegeix objectius més propers a la societat actual.

I, finalment, la celebració del congrés ha despertat la necessitat de potenciar la divulgació científica en un espai educatiu com el Jardí Botànic obrint noves línies que permetin explicar al ciutadà la recerca científica que es fa a Catalunya a l'entorn de la botànica. ■

S'ha posat de manifest la necessitat de crear xarxes entre jardins botànics per resoldre els problemes des d'una perspectiva d'estratègia mundial

Un jardí renaixentista a Espanya: el jardí del Palau de Los Castejones, a Ágreda

Aquest palau, situat en el nucli d'Ágreda, declarat conjunt historicoartístic, ocupava una posició limítrofa entre el recinte musulmà i el cristià, ja que es va edificar adossat a la muralla que servia de separació entre els dos barris. L'any 1908 mor el propietari del jardí, i tot el conjunt entra en una etapa d'abandó, fins que, el 1883, l'ajuntament es converteix en propietari del palau i dels jardins. Tot i això, aquest últim espai es va desdibuixant i es converteix en un hort. L'any 2001 s'inicia el procés de restauració d'aquest jardí, seguint els criteris estètics del segle XVII.

Vista del palau de los Castejones i del seu jardí. Al costat, vista aèria del jardí renaixentista

A la península Ibèrica, el Renaixement va heretar de l'Edat Mitjana un ric contingut filosòfic, impregnat de les diverses creences i cultures que havien coexistit a Espanya en aquell moment i que van determinar el nou "jardí espanyol". Hi són representats punts de vista comuns, que estableixen ritus mitjançant els quals l'home, definint uns arquetips ideals, repeteix d'una manera simbòlica l'acte de la Creació. Així, es desenvoluparan simultàniament mètodes matemàtics i geomètrics per poder "construir artificialment" la bellesa intrínseca de l'Univers. L'observació de la natura serà vi-

tal en l'establiment d'aquestes "normes de disseny", i un dels exemples més remarcables és la denominada secció àuria, una proporció utilitzada per diverses cultures com a canó de bellesa i harmonia.

En analitzar la planta del Palau de Los Castejones es va descobrir que el seu traçat es basa en la unió de dos quadrats d'iguals dimensions (un configura la planta de l'edifici, i l'altre, la del jardí), units entre si per una simple secció àuria. Pel que fa a l'espai del jardí, és fidel al mètode de disseny, ja que, mitjançant la utilització del sistema proporcional, s'estructura tot l'espai a diverses escales i s'aconsegueix definir les dimensions exactes dels elements que componen el jardí: vials, nínxols i parterres de plantació.

EL PROJECTE

Els estudis fets definien un jardí renaixentista circumscrit al quadrat inicial creat en temps de Diego González de Castejón (1554-1630), de bona execució i amb elements decoratius

importants en estreta relació amb l'arquitectura existent. Això feia viable recrear, a partir dels estudis fets durant la fase inicial del projecte, un jardí renaixentista basat en la seva singularitat, ja que aquest és un dels pocs casos de palau amb jardí construïts a Sòria durant el segle XVI, tenint en compte que a Castella i Lleó n'hi ha escassos exemples.

El jardí que s'ha volgut recrear emfatitza el quadre, que originàriament devia estar tapiat amb un mur de gelosia, mentre que una composició espacial sistematitzada d'acord amb la "divina proporció" organitza tot l'espai. El jardí es compon, principalment, d'una zona de parterres de nusos, característics dels jardins d'aquest període, dissenyats inicialment per ser visibles des del balcó d'accés al jardí, avui biblioteca. Al centre hi ha una font circular amb sortidor simple. Els parterres immediats s'han traçat d'acord amb un document del se-

gle XVI elaborat per a la casa dels marquesos de Mondéjar. El disseny es tanca amb dos elements jardiniers típics de l'època: el "teatre verd", format per tanques de llorer i suaus grans, on es poden escenificar peces senzilles, i un jardí d'herbes, on hi ha plantes aromàtiques, medicinals, culinàries i decoratives per a l'ús domèstic.

JARDÍ DE LA MEMÒRIA

L'espai es configura seguint, en clau contemporània, els postulats descrits en un dels tractats més significatius del període en què suposem que es va fer aquest segon jardí, *La théorie et la pratique du jardinage*, obra de Dezallier d'Argenville, que estableix la divisió dels espais mitjançant diagonals que uneixen les cantonades dels parterres quadrats o rectangulars. En tractar-se d'una superfície no regular, aquestes diagonals generen diverses línies que s'encreuen entre si i creen una trama de gran densitat que genera diferents superfícies de plantació rematades amb tanques ve-

getals que remarquen els carrers i avingudes.

La continuïtat entre tots dos jardins està garantida per un llarg eix que els uneix i en què hi ha un rellotge astronòmic, còpia del que hi ha al monestir de San Lorenzo de El Escorial, en memòria de la col·lecció de rellotges que van reunir els anteriors propietaris del palau. La finalitat del projecte és, per tant, doble: per una banda, recrear el jardí renaixentista que hi va haver originàriament, i, per l'altra, proporcionar un espai de continuïtat en què es

A l'esquerra, jardí d'herbes, i a la dreta, vista del jardí renaixentista

pugui assimilar el que s'ha vist i entendre el passat.

La recuperació del jardí del Palau de Los Castejones ajudarà, doncs, a comprendre millor el passat cultural d'Ágreda, una vila excepcional que tenia una important població nobiliària –la més concentrada de la província, inclosa la capital–, com ho demostren els testimonis documentals i artístics, i que explica l'abundància de palaus i cases pairals, que, sens dubte, tenien els seus propis jardins. ■

Parterre de nusos característic dels jardins renaixentistes

Ana Luengo Añón

arquitecta paisatgista Cíterea, S. L.

FITXA TÈCNICA

Projecte: condicionament paisatgístic del Palau de Los Castejones
Autors: Cíterea, S. L.: Ana Luengo, Octavio Marrao i Coro Millares
Promotor: Ajuntament d'Ágreda (Sòria)
Superfície: 2.300 m²

Conèixer la fauna urbana de Barcelona

És curiós: la fauna que tenim més a prop és la que menys coneixem. O potser hauríem de dir, més aviat, que només la coneixem en part, perquè, qui no sap què és un colom, tot estarrufat de ploma, mentre es menja la grana i el pa sec que li tiren cada matí a la plaça del barri; o el gavià, un ocell que diuen que era de mar, o fins i tot el pardal, altrament dit teulader, tan veí nostre que no pot viure sense nosaltres.

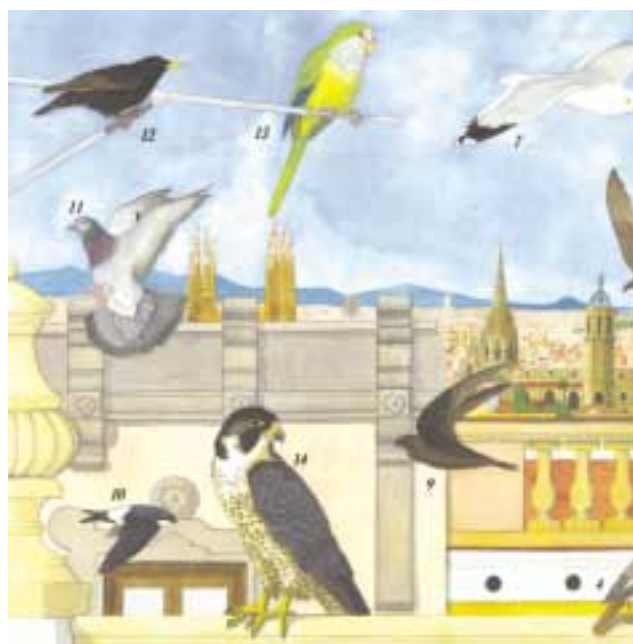
Imma Mayol durant l'acte de presentació de les làmines

**"Casa d'orenetes, molta sort i amoretes."
(dita popular)**

Per facilitar una aproximació al món de la fauna urbana, l'Ajuntament de Barcelona ha editat un desplegable i cinc làmines il·lustrades en què es representen 63 espècies que podem trobar en cinc ambients diferents de la nostra ciutat: els terrats i les parets; els parcs i els jardins; els llacs; els conreus, i el mar. En aquestes làmines es posa en evidència que no estem sols a la ciutat, sinó, precisament, molt acompanyats. Aquesta notable biodiversitat que ens envolta, que a moltes persones els pot sobtar i que normalment queda en l'anonimat, es fa necessari conèixer-la, si el que volem és conservar-la.

Aquest material, doncs, servirà per fomentar el necessari coneixement de la nostra riquesa biològica i per incitar a l'observació del medi natural urbà. En definitiva, serà un mitjà de descoberta de la fauna barcelonina, que, no ho hem d'oblidar, és un valor més, i important, de la ciutat. També servirà per palesar el considerable potencial faunístic que tenim a tocar del nostre entorn més quotidià; i és que, tot sortint de l'escola o de casa, si hi parem esment, podrem veure com un veloç i precís falcó caça una cridanera cotorreta, o com una entremaliada gralla roba el menjar a un colom desprevingut, o com un ratpenat surt del seu amagatall en un capvespre d'estiu. La ciutat, doncs, és un espai natural que hem de cuidar i conèixer perquè pugui proporcionar-nos el gaudi que habitualment busquem en ambients naturals llunyans.

Les làmines i el desplegable es podran utilitzar com a guia orientativa de reconeixement d'espècies i, en alguns casos, com a esperó per buscar aquells hàbitats que un pensava que ja no existien a Barcelona, per veure la ciutat amb uns altres ulls i fixar-se en racons i elements arquitectònics que ara tindran –esperem– un altre atractiu. Aquest

és un material didàctic que anima a fer sortides naturalistes i que, en mostrar les espècies més comunes, facilita el treball de camp i la identificació. Millorant el coneixement de la fauna avancem en la seva consideració com a patrimoni natural valuós per a la nostra ciutat.

Les làmines han estat produïdes per Galanthus Associació i Thalassia Estudis Ambientals, S. L., per encàrrec de la Direcció d'Educació Ambiental i Participació de l'Ajuntament de Barcelona. Les il·lustracions són de Marina Miró. ■

Sergi García
www.asgalanthus.org

Aquests materials es poden utilitzar com a guia orientativa de reconeixement d'espècies

"Aprendre a veure és el més llarg aprenentatge de totes les arts."
 (Goncourt)

Mètodes casolans per al control d'algunes plagues

Ara que la primavera s'ha fet notar, especialment amb pluges generoses, les plantes estan brotant de manera desenfrenada i amb molta força. Això també ho han notat els insectes, especialment els que necessiten l'element vegetal per sustentar-se. Així, doncs, els insectes xucladors, com els pugons, o els mastegadors de fulles, com les erugues de diferents espècies, també han fet aparició, i, naturalment, també de manera desenfrenada. En aquest article farem suggeriments per controlar el creixement desafortat dels insectes més característics del jardí, així com d'altres animals que també poden causar danys notables a les nostres estimades plantes.

Quan arriba la primavera podem controlar les erugues de la processonària quan baixen pel tronc de l'arbre

Ara és un bon moment per tenir en compte els possibles atacs de cargols i llimacs, d'hàbits nocturns i amants de la frescor i dels racons humits

Un dels insectes xucladors més característics és el pugó. El podem veure molt enfeinat sobre els brots tendres –ja sigui a la tija o sota la fulla–, als quals provoca deformacions importants. L'atac es pot donar en qualsevol tipus de vegetal: arbre, conifera, arbust, planta enfiladissa, vivaç, de temporada, etc.

Els pugons es poden presentar amb coloracions diferents; així, en el roser és de color verd; en el pitòspor, negre; en el baladre, groc, i en les coníferes, com pins i cedres, marró. A l'hora de controlar-ne el creixement ho podem fer amb substàncies naturals, com pot ser un brou d'ortigues. El procediment és agafar ortigues fresques (al voltant de 0,5 kg), posar-les a dins d'un recipient amb 10 o 12 l d'aigua i deixar-ho reposar entre 48 i 72 hores. Després caldrà filtrar el brou, que ja estarà a punt per ser aplicat en forma de polvorització damunt les parts de la planta on hi hagi els pugons. Si ens sobra una part del producte, es pot guardar, preferiblement durant un període màxim de dues setmanes.

Un altre mètode de control de pugons és agafar burilles de cigarret (entre 75 i 100 unitats), dipositar-les en un recipient amb 5 l d'aigua i deixar-les en remull de 48 a 72 hores. Tot seguit es filtra el líquid i s'aplica com en l'anterior mètode.

CARGOLS I LLIMACS

Ara també és un bon moment per tenir en compte els possibles atacs de cargols i llimacs, d'hàbits nocturns i amants de la frescor i dels racons humits. Si el nombre d'aquests animals és elevat, pot ser un autèntic problema per a moltes plantes de jardí, ja que mostren una gran voracitat, amb preferència per les fulles. No es tracta d'exterminar-los, sinó de controlar-los. Per tant, n'hi ha prou de mantenir-los en uns nivells en què els seus efectes gairebé no es notin.

Comentarem tres mètodes casolans que funcionen prou bé. D'una banda, cal posar petits recipients, com, per exemple, ampo-

El creixement dels pugons es pot controlar amb substàncies naturals, com pot ser un brou d'ortigues

lles d'aigua d'un litre tallades entre 10 i 15 cm per damunt de la base, i tot seguit fer un forat a terra i enterrar-les deixant-ne lliure l'últim terç superior. A continuació omplirem la meitat del recipient amb cervesa. L'olor els atreu i cauen a dins (l'olfacte és el sentit més desenvolupat dels cargols i llimacs). S'han de distanciar els diferents recipients entre dos i tres metres.

L'altre mètode interessant consisteix a escampar cendra en forma de cordó perimetral al voltant de la zona que es vol protegir. Aquest cordó és convenient que tingui una amplada de 3 a 5 cm. Tant els cargols com els llimacs no poden lliscar per damunt de la cendra.

També funciona molt bé posar teules vermelles amb la concavitat de cara a terra; així quedarà un túnel on llimacs i car-

gols s'amagaran de forma preferent. Es tracta, doncs, d'aixecar la teula i recollir-los. El control és de gran eficàcia.

LA PROCESSIONÀRIA

Quan arriba la primavera podem controlar les erugues de la processonària quan baixen pel tronc de l'arbre. Només cal encerclar tot el diàmetre de l'arbre a una alçada aproximada d'un metre i mig amb una mànega ampla, d'un diàmetre mínim de 15 cm, i oberta per la meitat. Omplirem la mànega d'aigua fins a la meitat i quan les erugues baixin s'ofegaran. Tot i que el mal ja està fet, aquest mètode controla les futures generacions de les erugues implicant l'aparellament de mascles i femelles. ■

Salvador Pi

No es tracta d'exterminar els cargols i els llimacs, sinó de controlar-los. Per tant, n'hi ha prou de mantenir-los en uns nivells en què els seus efectes gairebé no es notin

El control dels mosquits en àrees urbanes

Hi ha dues raons principals per controlar les poblacions de mosquits: la seva capacitat de transmissió de malalties diverses i la font de molèsties que representen per a la població humana. En el nostre àmbit geogràfic, el control de mosquits que es duu a terme respon gairebé sempre a la segona motivació: els mosquits són controlats a causa de les molèsties que provoquen a la població. Es tracta, doncs, d'un plantejament que està més a prop de la preservació de la qualitat de vida dels habitants que no pas de la sanitat pública.

Un dels llocs de la ciutat on poden aparèixer mosquits són els embornals del carrer

Els principals punts on poden aparèixer mosquits a la ciutat estan lligats a l'acció de l'home

Amb el nom de mosquits, en sentit estricta, es coneixen els insectes hematòfags inclosos en la família dels culícids, dins de l'ordre dels dípters. El seu cycle vital comprèn les fases d'ou, larva, pupa i adult. En les tres primeres, els individus estan totalment lligats a l'aigua, mentre que els de la darrera viuen lliures a l'aire i són els que ens causen problemes amb les seves picades. Inmediatament després de l'eclosió de l'ou a l'aigua, la larva que en surt es desplaça i comença a alimentar-se i a pujar periòdicament a la superfície per respirar directament l'aire utilitzant, llevat del gènere *Anopheles*, un tub respiratori anomenat sífó. Pràcticament tots els tipus d'am-

bients amb aigua són explotats per una o altra espècie: des de fosses sèptiques fins a marges de rius d'alta muntanya, passant per canals de reg, maresmes, prats inundats i tota mena d'hàbitats artificials on es pugui acumular l'aigua i no hi hagi depredadors en nombre important.

El cycle vital, des de la posta fins a l'aparició dels adults, pot tenir menys de deu dies de durada en els mesos d'estiu i està fortament lligat a la temperatura dels focus de cria. Per aquesta raó, a l'hivern és força difícil trobar mosquits. L'aparellament dels adults es fa poc després de la seva aparició. Els dos sexes s'alimenten de sucres a partir de flors o altres òrgans vegetals, però, per produir ous, la majoria de femelles necessiten una ingestió de sang. En general, després de cada alimentació amb sang es fa una posta. És, doncs, aquesta la raó per la qual les femelles dels mosquits ens piquen.

ELS MOSQUITOS A BARCELONA

Els principals punts on poden aparèixer mosquits estan lligats a l'acció de l'home. Basses ornamentals, dipòsits i recipients abandonats, safarejos en desús, embornals del carrer, subsòls inundats, fosses sèptiques i clavegueres són els llocs on més sovint es poden trobar larves de mosquit. Cal dir, però, que totes les masses d'aigua pròpies dels jardins de la ciutat no tenen per què mantenir poblacions larvàries si estan en bones condicions i si s'hi troben organismes depredadors, com ara pei-

xos. Encara que la proximitat d'alguns d'aquests focus de cria pot causar greus molèsties als habitatges veïns, podem dir, però, que no existeix una població abundant de mosquits que ocasioni problemes de manera crònica.

Culex pipiens, el mosquit més abundant a la ciutat, pica especialment en les hores de foscor i a l'interior de les habitacions; és aquell mosquit que no ens deixa aclucar l'ull a les nits d'estiu amb el seu zum-zum impertinent. La següent espècie en importància és *Culiseta longiareolata*, un mosquit més gran que l'anterior, però que, curiosament, pica únicament les aus i, per tant, no ens causa problemes a nosaltres.

METODOLOGIA DE CONTROL

El control fet sobre poblacions de mosquits es fonamenta en l'anomenat Control Integrat (CI), en què s'utilitzen mètodes de lluita física, química, biològica i cultural, respectuosos al màxim amb el medi ambient i d'una gran eficàcia. A la pràctica, en el cas dels mosquits, el CI es tradueix en l'aplicació de mesures de control larvari, i no pas adulticides. D'aquesta manera, les activitats de control són molt més selectives, i s'apliquen, per exemple, biocides específics i de tipus biològic només en aquells moments i en aquelles masses d'aigua en què es concentren les larves, i no a l'aire, on els adults es distribueixen d'una forma molt més àmplia.

Actualment, aquest tipus d'estratègia és la utilitzada a tot Europa, tant en la majoria d'empreses privades com en la totalitat de serveis que depenen de les diferents administracions públiques. Com a control de les mesures aplicades, cal dur regularment a terme captures de mosquits adults picadors en diferents punts per avaluar les poblacions d'aquests insectes i la molèstia real que ocasionen a la població.

SISTEMES DE LLUITA

Com ja hem assenyalat, el CI fa servir diferents mètodes de lluita que es complementen entre si. La lluita física consisteix en la modificació de les condicions ambientals que permeten la proliferació de l'espècie en qüestió. L'exemple típic és el control físic aplicat contra *Culex pipiens*, mosquit que troba les condicions òptimes de reproducció i creixement en les aigües residuals d'origen urbà i en recipients en desús o abandonats. En aquest cas, la solució immediata al problema consisteix en el sanejament i la depuració de les aigües i en el correcte manteniment de recipients en desús o la seva destrucció si no tenen cap utilitat.

La lluita biològica potencia la depredació o el parasitisme. Actualment, el principal control

Lluitar contra espècies fortament lligades a l'activitat humana requereix la col·laboració de la població implicada

Culex pipiens és el mosquit més abundant a Barcelona

El Control Integrat (CI) és d'una gran eficàcia i és respectuós amb el medi ambient

biològic dels mosquits passa tant per l'afavoriment de bons depredadors ja existents, com ara peixos, com per l'ús d'insecticides microbians com *Bacillus thuringiensis israelensis*, organisme que afecta quasi únicament les larves de mosquits i permet un control específic i molt poc agressiu per al medi ambient i la fauna acompanyant.

En el cas de la lluita química s'utilitzen insecticides selectius sobre l'espècie a controlar, així com de baixa toxicitat per a la fauna acompanyant, baixa persistència residual i toxicitat general reduïda. De totes maneres, els esforços se centren en la lluita larvicida, per la qual cosa la lluita química és sempre l'últim recurs a considerar.

Lluitar contra espècies fortament lligades a l'activitat humana també requereix, la major part de les vegades, la col·laboració estreta de la població implicada. En aquest sentit, les campanyes de conscienciació són una arma molt

valuosa en la lluita contra un mosquit que pot criar en qualsevol forat o fossa sèptica dins d'una propietat privada.

Podem dir, per tant, que, a Barcelona, el problema dels mosquits és, ara per ara, un problema menor i que els parcs i jardins de la ciutat no constitueixen focus de cria larvària si estan ben mantinguts, malgrat

que puntualment pot haver-hi algun focus urbà, principalment en propietats privades, que ocasioni molèsties al veïnat. La col·laboració ciutadana en la localització d'aquests focus serà molt important per poder aconseguir que els mosquits no siguin un problema aquest estiu i que el nivell de vida de la ciutat sigui cada cop millor. ■

Carles Aranda
*Servei de Control de Mosquits
del Consell Comarcal del Baix Llobregat*

Raül Escosa
*Consorci de Serveis Agroambientals
de les Comarques del Baix Ebre i Montsià
(CODE)*

PER SABER-NE MÉS

www.elbaixllobregat.net/mosquits/
www.code-ebre.org/

Els parcs i jardins de Barcelona

Els que vulguin conèixer millor els espais verds de Barcelona tenen al seu abast una col·lecció de fullets que contenen informació sobre les característiques d'aquests espais i els serveis que ofereixen, a més dels plànols corresponents. Fins ara se n'han editat sis, dedicats al Parc Güell, el Parc del Laberint d'Horta, els Jardins del Palau de Pedralbes, el Parc de Cervantes i Roserari, els Jardins de Mossèn Costa i Llobera i les platges de Barcelona. ■

Fullet dels parcs i jardins de Barcelona. Ed. Parcs i Jardins de Barcelona, Institut Municipal, c. Tarragona, 173. Tel.: 93 413 24 00

Ecologia per a tothom

Canvi climàtic, desforestació, extinció d'espècies, esgotament dels recursos naturals, contaminació... Sovint, els problemes ambientals se'ns presenten com conflictes globals la solució dels quals s'escapa del nostre àmbit d'actuació. A *Ecologia per a tothom*, José Luis Gallego ens proposa actuar a favor del medi ambient en la nostra vida diària, sense grans esforços, sense renunciar a la qualitat de vida, simplement abandonant uns hàbits per incorporar-ne uns altres. ■

Ecologia per a tothom. Com actuar a favor del medi ambient en la nostra vida diària. José Luis Gallego. Ed. Columna, col·l. Pràctics, núm. 6, 2004

Parcs de l'Àrea Metropolitana de Barcelona

El Servei de Promoció i Conservació de l'Espai Públic de la Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (MMAMB) ha editat una nova col·lecció de guies de camp de la xarxa de parcs metropolitans. Es tracta de 21 guies de petit format, molt il·lustrades, que contenen informació sobre la geografia dels parcs, la seva situació en el territori, la seva història, característiques pel que fa al disseny i la vegetació, i un plànol que inclou totes les espècies vegetals classificades i situades. També es proposen alguns llocs d'interès històric, arquitectònic o natural propers als parcs. Es poden sol·licitar al Servei d'Informació de la MMAMB, carrer 62, núm. 16-18, edifici A, planta baixa, 08040 Barcelona. ■

Guia dels parcs de l'Àrea Metropolitana de Barcelona. Ed.: MMAMB, 2003

Nou "Recull de recursos"

El Centre de Recursos Barcelona Sostenible i la Societat Catalana d'Educació Ambiental han editat el número 8 de la col·lecció "Recull de recursos", que està dedicat als jocs per a l'educació ambiental. La publicació inclou referències sobre bibliografia bàsica i aprofundida, materials didàctics, jocs i materials multimèdia, activitats i visites, webs i altres adreces d'interès. ■

Fòrum 2004

Barcelona, fins al 26 de setembre de 2004. Entre la gran oferta d'activitats incloses en aquest esdeveniment destaquem:

DIALEGS

31 de juny i 1 de juliol

"L'aigua: vida i seguretat". Principis d'acció per prevenir la crisi de l'aigua.

De l'1 al 3 de juliol

"Diàleg Orient-Occident". Visions de futur: Àsia i el món; models de societat, valors i desenvolupament.

2 i 3 de juliol

"Energia i desenvolupament sostenible".

Del 7 al 13 de juliol

Parlament de les religions del món.

Del 14 al 16 de juliol

"Turisme, diversitat cultural i desenvolupament sostenible".

Del 15 al 18 de juliol

"Pobresa, microcrèdits i desenvolupament". Mitjans i eines per a l'eradicació de la pobresa: ahir i avui.

24 i 25 de juliol

"La riquesa ètica de les nacions. Valors i desenvolupament social". Com podem promoure el desenvolupament moral i els valors de la societat?

Del 26 al 29 de juliol

"Globalització, identitat i diversitat". La relació entre globalització i identitat cultural en els inicis del segle XXI.

Del 23 al 27 d'agost

"Drets culturals i desenvolupament humà. Nous espais multiculturals". El nou paper de la cultura en el món del segle XXI.

Per a més informació:
www.barcelona2004.org

EXPOSICIONS

"Habitar el món"

Al recinte del Fòrum 2004, Moll Miradors (zona del port).

"B-Ciclos! Moviment-Transmissió-Equilibri"

Foment de les Arts Decoratives (FAD). Fins a l'1 d'octubre.

"Igualment diferents. Dissenys per a vides quotidianes en el món"

Foment de les Arts Decoratives (FAD). Fins al 30 de setembre.

"Ètnic. De les cultures tradicionals a la interculturalitat"

Museu Etnològic.

"La diversitat de la vida"

Museu de Ciències Naturals. Fins al 30 d'abril de 2005.

"La línia roja. Com fer fusta sense malmetre el bosc"

Museu de la Ciència.

"De la curiositat a la prospectiva. Tres segles d'interpretació de la natura"

Institut Botànic.

"L'explosió de la ciutat"

Col·legi d'Arquitectes de Catalunya.

Congressos

II JORNADES IBÈRIQUES DE PLANTES ORNAMENTALS

Del 16 al 18 de setembre, Vairão, Vila do Conde (Portugal)

hgomes@fc.up.pt

V JORNADES D'ENGINYERIA AGROFORESTAL

Dies 23 i 24 de setembre, Lugo

epdireccion@lugo.usc.es

www.lugo.usc.es/vjornada/circular_1.htm

VI CONGRÉS SEAE

II Congrés Iberoamericà d'Agroecologia

Del 17 al 29 de setembre, Almeria

coordinadortecnico@agroecologia.net

www.agroecologia.net

Fires

OHIO INTERNATIONAL FLORAL SHORT COURSE

Fira de floricultura i horticultura

Del 10 al 14 de juliol, Columbus, OH (EUA)

mail@rai.nl

www.rai.nl

PLANTARIUM

Saló internacional de productes de viver

Del 25 al 28 d'agost, Boskoop (Holanda)

gwijchman@all-round.nl

www.plantarium.nl

FARWEST SHOW

Fira del nord-oest sobre tecnologia d'hivernacles i vivers

Del 26 al 28 d'agost, Portland, OR (EUA)

info@farwestshow.com

www.farwestshow.com

ARCO VERDE

VI exposició de productors de plantes ornamentals de Galícia

Del 2 al 4 de setembre, Santiago de Compostel·la

asproga@mundo-r.com

www.asproga.com

GAFAKÖLN

Fira internacional del jardí

Del 5 al 7 de setembre, Colònia (Alemanya)

k.neupert@koelnmesse.de

www.koelnmesse.de/gafa

SPOGAKÖLN

Fira internacional d'articles esportius, càmping i mobles de jardí

Del 5 al 7 de setembre, Colònia (Alemanya)

c.busse@koelnmesse.de

www.koelnmesse.de

BIOFACH AMÉRICA LATINA

Fira de productes biològics

Del 8 al 10 de setembre, Rio de Janeiro (Brasil)

biofach@planetaorganico.com.br

www.biofach-americalatina.com

IFLO

Fira internacional de floristeria

Dies 11 i 12 de setembre, Essen (Alemanya)

presse@messe-essen.de

www.messe-essen.de

HORMATEC

Saló de l'horticultura, el paisatge i les plantes

Del 14 al 16 de setembre, Lió (França)

package@package.fr

www.package.fr

GALABAU

16a. fira internacional del disseny, construcció i manteniment de zones verdes i espais oberts urbans

Del 15 al 18 de setembre, Nuremberg (Alemanya)

info@nuernbergmesse.de

www.galabau.info-web.de

GLEE

Exposició internacional de la jardineria i el temps lliure

Del 19 al 21 de setembre, Birmingham (Regne Unit)

c.ledy@novalys.com

www.gleebirmingham.com/

SPV

Saló professional dels vivers

Del 24 al 26 de setembre, Girona

fira@grn.es

www.firagirona.com

Jazz a l'Hivernacle 2004

Joan Marcet i Cia.: 5 de maig	Kike Perdomo Band: 11 d'agost
Aiguaviva Quartet: 12 de maig, 16 de juny, 28 de juliol, 15 de setembre, 13 d'octubre	Joan Abril Quartet: 13 d'agost
Foli Lamas Quartet: 19 de maig	Montse Franco Quartet: 18 d'agost
Dani Rambla Quartet: 26 de maig	Mario Abbagliati Quartet: 20 d'agost
Astronautus: 2 de juny	Jazzer Trio: 25 d'agost
Freaky Trio: 9 de juny	Josep Soto Quintet: 1 de setembre
Anibal Martínez Quartet: 23 de juny	Jaume Vilaseca Quartet: 8 de setembre
Alfonso Carrascosa Quartet: 30 de juny	Alejandro di Costanzo Trio: 22 de setembre
Lluís Coloma Trio: 7 de juliol	Daniel Molina Quartet: 29 de setembre
Juan Chamorro Quartet: 14 de juliol	Celia Mur Quartet: 6 d'octubre
Ramón Díaz Group: 21 de juliol	Brassas Company: 20 d'octubre
Àngela Suárez Quartet: 4 d'agost	Cristo Fuentecilla Quartet: 27 d'octubre
Eliseo Lloreda Quartet: 6 d'agost	

Els concerts començaran sempre a les 22 h. Preu: 4 €
Hivernacle del Parc de la Ciutadella, pg. Picasso, s/n.
Tel. d'informació: 010

LA LLUNA

Plena: 3 de juny a les 04.19 (bon temps), 2 de juliol a les 11.09 (serè) i 31 de juliol a les 18.05 (calma). **Minvant:** 9 de juny a les 20.02 (puja la temperatura) i 9 de juliol a les 07.33 (calor). **Nova:** 17 de juny a les 20.27 (tempestes) i 17 de juliol a les 11.24 (algunes tempestes). **Creixent:** 25 de juny a les 19.08 (bon temps) i 25 de juliol a les 03.37 (sequedat).

EL SOL

L'1 de **juny**, el sol va sortir a les 04.20 i es va pondre a les 19.18, i el 30 de juny sortirà a les 04.20 i es pondrà a les 19.28. L'1 de **juliol**, el sol sortirà a les 04.20 i es pondrà a les 19.28, i el 31 de juliol sortirà a les 04.44 i es pondrà a les 19.10.

PLUJA I TEMPERATURA

El juny del 2003 es van recollir a l'Observatori Fabra de Barcelona 0 l d'aigua de pluja per m², i el juliol, 4,3 l. La temperatura mitjana en aquest observatori va ser, el juny del 2003, de 25,6°C, i el juliol, de 26,1°C.

JARDINERIA

Pel juny continua havent-hi una abundant collita de flors. Es trasplanten les clavellines i es treuen de terra les cabeces de tulipes i jacints. També es fan esqueixos. El juliol és el temps adequat per plantar crisantems, i segueix la floració de dàlies, gladiols, narcisos i margarides. Convé regar intensament, sobretot la gespa, que es ressent de la calor.

Sostenibilitat

Biocultura 2004

Entre el 30 d'abril i el 3 de maig, el Palau Sant Jordi va acollir, un cop més, la fira Biocultura, organitzada per l'Associació Vida Sana i que aquest any ha arribat a l'onzena edició. Aquesta fira, dedicada a les alternatives i al consum responsable, té com a objectiu la promoció de l'ús dels productes ecològics en resposta a l'impacte ambiental que comporten la majoria de productes convencionals i també com a eina per resoldre els cada cop més freqüents problemes alimentaris. La presència de residus químics en fruites i verdures i fenòmens com la "grip del pollastre" o la "malaltia de les vaques boges" en són uns quants exemples. Durant la fira es va fer la Setmana de la Gastronomia Biològica, en què es van poder tastar plats cuinats amb productes ecològics i es van cuinar receptes fetes expressament per treure el màxim rendiment nutritiu i culinari a aquests productes.

Però l'alimentació no va ser l'únic sector àmpliament representat a Biocultura. Els visitants també hi van trobar estands amb mobles dis-

Aquest any han visitat Biocultura al voltant de 75.000 persones

senyats amb criteris ergonòmics; productes naturals per a la higiene; medicines i teràpies complementàries, com la medicina xinesa, l'aromateràpia, les teràpies manuals o la musicoteràpia; energies renovables; materials per a la bioconstrucció, i turisme rural, entre les moltes ofertes que presentaven els més de 500 expositors que aquest any han acudit a la fira. Com en les anteriors edicions, un aspecte destacat del certamen van ser les 200 activitats que es van organitzar, i que van incloure conferències, tallers, debats i taules rodones. ■

ADOBS I FERTILITZANTS

**FARMAGRÍCOLA
J. FIGUILLEM**

Ignasi Iglesias, 108-110
08820 El Prat de Llobregat
tel. i fax: 93 370 29 80
farmapigui@terra.es

ARTS GRÀFIQUES

Quality Impres

*Serveis professionals
d'Impressió Digital*

Barcelona • Z.Franca • El Prat
tel. at. client: 93 449 87 60

www.qualityimpres.com

elTinter

Arts gràfiques, edicions
i produccions S.A.L.

La Plana, 8 08032 Barcelona
tel.: 93 357 00 50 - 357 06 04
fax: 93 357 02 66
a.e.: eltinter@eltinter.com
web: www.eltinter.com

AUTOMOCIÓ

Vespa Balart Barcelona

Còrsega, 201
08036 Barcelona
tel.: 902 40 49 09
fax: 93 419 37 10
www.vespabarcelona.com
vespabarcelona@vespabarcelona.com

**EINES, MAQUINARIA I VEHICLES
DE JARDINERIA**

Aubert, S. A.

Av. Barcelona, 63
08970 Sant Joan Despí
tel.: 93 477 03 30,
fax: 93 477 24 38
Sant Ferran, 86
08940 Cornellà de Llobregat
tel.: 93 474 35 35,
fax: 93 434 37 80
Carders, 4 08003 Barcelona
tel.: 93 319 66 03,
fax: 93 319 06 66
barcelona@aubersa.com

Ctra. de Ribes, 103
08520 Les Franqueses del
Valles
tel.: 93 849 28 22,
fax: 93 849 22 67
a. e.: politractor@sefes.es
web: www.politractor.com

CENDRERS DE PLATJA

PISTO 68 S.L. • Tel. 607 304 971
www.ceniceroeplaya.com
E-mail: trodrigo@pisto68.com

FITOSANITARIS

Ctra. de Navarcles, km 4,8 Pol. Ind. Riu d'Or
tel. i fax: 93 827 23 07
08251 Santpedor
a. e.: agricola@caixamanresa.com

Comercial Química Massó, S. A.
Viladomat, 321, 5è. 08029 Barcelona
tel.: 93 495 25 00, fax: 93 495 25 02
a. e.: jcamps@com.es

LLAVORS

Neoplant, S. L.

Maria Vidal, 324 08340 Vilassar de Mar
tel.: 90215 22 94,
fax: 93 750 00 08
a. e.: neocom@sefes.es
web: www.neoplant.es

MOBILIARI URBÀ

Dolors Granés, 32
08440 Cardedeu
tel.: 938 462 437, fax: 938 711 767
a. e.: urbana@santacole.com
www.santacole.com

BDU-RICHTER

Jocs infantils diferents
tel.: 93 246 49 04
a. e.: bdu@bdu.es
web: www.bdu.es

REG, MATERIAL I INSTAL·LACIONS

Poligon Industrial El Cros, nau 2
08310 Argentona
tel.: 93 741 42 32
fax: 93 757 92 41
a. e.: sabater@sabatergrup.com
web: www.sabatergrup.com

**SERVEIS DE JARDINERIA,
OBRA PÚBLICA**

ACYCSA (Antonio Casado y Cia., S. L.)

Mas d'en Sol, s/n,
Ctra. N-II, km 751,2
17705 Pont de Molins
tel.: 972 52 91 36,
fax: 972 52 91 11
a. e.: viveros@acycsa.es
web: www.acycsa.es

**CLD, Neteja i Gestió
Ambiental**
Gran Via de Carles III,
98, 3a. planta
08028 Barcelona
tel.: 93 330 85 18/19,
fax: 93 330 85 23

a. e.: info@grupclld.com
web: www.grupclld.com

CESPA

Poligon Industrial Zona Franca,
carrer B, 16-22
08040 Barcelona
tel.: 93 413 65 95,
fax: 93 413 65 97
a. e.: marti-bcn@cespa.es

Azahar, Jardineria y Riegos

Rambla Ribatallada, 6, 4t. 4a.
08190 Sant Cugat del Vallès
tel.: 629 25 42 32
a. e.: barna.azahar@peleline.es

TERRES I SUBSTRATS

**TERRES, SUBSTRATS I COMPLEMENTOS
PER A LA JARDINERIA**
Camí de les Rafoles, s/n Apartat 174
08830 Sant Boi de Llobregat
tel.: (+34) 93 640 16 08
fax: (+34) 93 640 17 02
a.e.: bures@buressa.com
web: http://www.buressa.com

**T.M.A. (Tecnología Medio Ambiental)
Grup F. Sánchez, S. L.**
Av. Can Fontanals, s/n Ap. de Correus 276
08190 Sant Cugat del Valles
tel.: 93 675 41 11, fax: 93 674 16 52
Planta: Ctra. antiga d'Ullastrell, s/n
Finca Can Carreras 08191 Rubí
tel.: 93 588 25 72, fax: 93 588 46 84
a. e.: planta@tma.es
web: www.tma.es

VIVERISTES

Centre de Jardineria Sils, S. A.

Cruilla N-II/Ctra. Vidreres
Ap. de Correus 26 17410 Sils
tel.: 972 87 52 52, fax: 972 87 51 62
a. e.: info@jardineriasils.com
web: www.jardineriasils.com

Vivers Massaneda, SAT 950

Ctra. de Sant Hilari, s/n Ap. 137
17430 Santa Coloma de Farners
tel.: 972 84 08 55, fax: 972 84 09 16
a. e.: massaneda@infonegocio.com

Productor d'*Hedera* sp.
Administració: Tarragona, 18
tel.: 938 444 105, fax: 938 444 107
Viver: La Pineda, tel i fax: 938 713 588
a. e.: vivibell@vivibell.com
Apartat de Correus 206 08440 Cardedeu

DIRECTORI VERD

Barcelona Verda ha ampliat l'extensió i els continguts del seu Directori Verd. L'objectiu és oferir, tant als professionals com als aficionats, àmplia informació sobre les empreses que formen part dels diversos sectors de la jardineria i el paisatgisme. Així, totes les empreses que es vulguin publicitar a les pàgines del nou Directori Verd es poden adreçar a Parcs i Jardins, tel.: 93 413 24 70, fax: 93 413 24 24.

música
clàssica
als parcs
emociona't!

Els dijous, divendres i dissabte
de juliol vine a escoltar música clàssica
als parcs de Barcelona!

Tots els concerts són gratuïts!

**Més informació trucant al 010 *
i www.bcn.es/parcsijardins**

patrocina:

BANCAJA

Caja de Ahorros de Valencia, Castellón y Alicante

col·labora:

adagio SA

AVUI

COMRàdio
Xarxa Local

agraïments:

CONSERVATORI
LICEU

Gran Teatre
del Liceu

Institut d'Educació

Auditori

**La sorra de la
platja no fa
desaparèixer
les coses.**

www.bcn.es